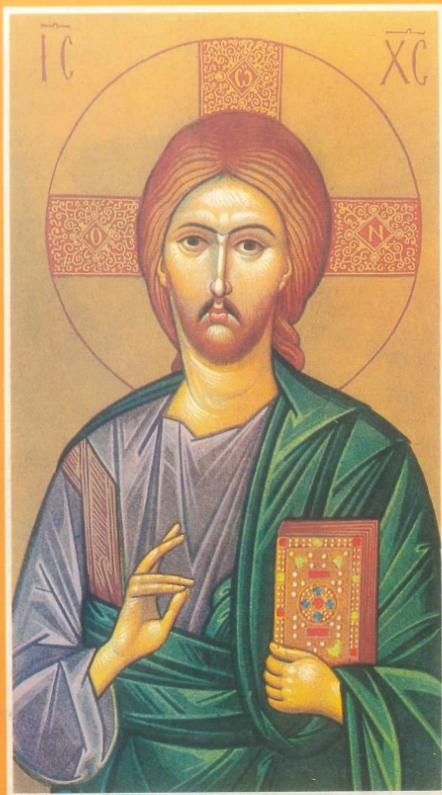

ХРИСТОВИОТ ОДГОВОР

Издава: Ирис – Струга
Лектура: Димче Маленко, професор
Печати: Ирис – Струга
Тираж: 1000 егзамплари

Приредил: Диме Кочовски, протојереј

(2. издание)

CIP- Каталогизација во публикација Градска библиотека
„Григор Прличев“, Охрид

22/28

ХРИСТОВИОТ	одговор/приредил	Диме	Кочовски.	-2
Издание.	Струга:	„Ирис“,	98	.-8

Предговор

Драг читателу,

Уште од поодамна имавме желба да издадеме повеќе наслови на автентична духовна литература, книги и брошурки со многу ниска цена, со цел луѓето да можат да ги купуваат, да ги читаат и со тоа духовно да се збогатат.

Така, еве, излегоа од печат првите 10 духовни книги. Насловите се: *Кој ќе ми одговори*, *Кој ќе ми ја каже вистината*, *Да ја запознаеме Црквата*, *Христовите парабол*, *Покајание*, *За часовите на болката*, *Невидлива борба*, *Кратки прашања и одговори за верата*, *Одбрани молитви* и *Христовиот одговор*.

За да може оваа благородна идеја да се оствари, ни помогнаа: НЕКС (СН); Градски Водовод, Платекс, Путник, Екстра-Скопско, Панорама, Фото-Љубе, П.П. Јове, аптека Протекта, фрзерски салон Илче, и црква Св. Ѓорѓија (сите од Охрид); и црквите: Св. Никола (Виндзор) и Св. Ѓорѓи Кратовски (Детроит). Нивната помош ќе овозможи и нови едичии на духовна литература поради што им остануваме трајно благодарни.

Се молиме и се надеваме дека овај наш потфат ќе им помогне на нашите млади луѓе, а и на постарите, подлабоко да ја запознаат нашата вера и да ја практикуваат. Ова е прекупотребно во нашево време полно со нејаснотии, конфузности и тешкотии, кога се замрачени духовните вредности и перспективи. Но, Бог Којшто е светлина и љубов, може да ни го осветли патот и да нè исполни со вера, надеж и љубов, со изобилна радост и среќа.

Уредник на едичијата: Диме Кочовски, протојереј

1. ЧОВЕКОВОТО ПОСТОЕЊЕ Е ГАТАНКА

Обично сите ние, од ден на ден, живееме заокупирани со секојдневните задачи, грижи и проблеми и со сè друго што го носи секојдневниот живот. Само ретко, во некои посебни моменти, во некои исклучителни околности, или во некое душевно затишје или осама, се појавуваат во нашето срце и ум прашања и мисли како што се овие: Што сме ние луѓето? Од каде сме? Има ли смисол нашето постоење? Постои ли Бог? Зошто, на пример, нашава планета се врти и што има подалеку во неизмерните длабочини на вселената? Постои ли прав и точен одговор за значењето на сето тоа?

Веќе стана вообичаен изразот: „Кој сме, од каде сме и каде одиме?“, со кој, уметниците, научниците или обичните луѓе го поставуваат прашањето за скриената вистина на светрт.

Ваквите прашања си ги поставува понекогаш секој човек: детето и возрасниот, учениот и неучиот, обичниот и оној кој што има важна општествена позиција. Притоа не обзема чудење поради прашањето: „Што сум тоа јас?“? Нештата не ни изгледаат сами по себе разбирливи. Особено во првата младост, ваквите прашања можат да предизвикаат кај младиот човек неподнослива збунетост и застрашеност.

Можеби ни се чини дека постојат јасни одговори на ваквите прашања и дека сè е јасно или дека некогаш ќе стане јасно, но тоа не е така. Навистина тие одговори ги

крие велото на таинственоста. Тоа што човекот го открил е малку фрлено светло во нашата најблиска околина, а наоколу лежат несогледиви хоризонти на таинственост и непознатост. Талкајки во мрак, човекот се труди да ги објасни работите како се случуваат, но вистинскиот одговор е дури во одгатнувањето на прашањето „зошто“ се тие и зошто така се одвиваат.

Одговорот на тие прашања лежи во непристапниот предел наречен „неиспитливото“ или „непристапната тајна.“

И навистина, ако ги прелистаме многуте книги пишувани од луѓето низ историјата, ако ги побараме најновите одговори на науките - што велат за човекот и за неговото постоење, за потеклото и смисолот на светот и неговата величественост, одговорот ќе биде: постоењето на човекот и светот е гатанка; ниту некој човек, ниту најсовремената наука немаат јасен увид во одговорот на ова прашање.

Сепак одговорот на ова прашање е од првенствено значење за човекот. Сè додека тој не го знае значењето на своето постоење, тој е дезориентиран, несреден и несреќен. Но, кога би ја пронашол вистината за себеси и за своето постоење, во него би бликнале силни извори на радост, среќа, надеж и одушевување.

„Светот е полн со големо светло и тајни, а човекот се засолнува со својата мала рачичка.“

(Балсхем)

Една спирална галаксија

2. ОДГОВОРОТ НА РЕЛИГИИТЕ И ФИЛОЗОФИТЕ

Ова прашање си го поставувале уште луѓето од најраните времиња. Во нивните први мисловни погледи на светот среќаваме сфаќања дека во светот владее една безлична, невидлива сила (преанимизам) или дека во него делуваат душите и духовни сили (анимизам). Среќаваме и обожување на предмети (фетишизам) или животни и билки (тотемизам).

Современата антрополошка наука, испитувајќи ги примитивите народи, открива дека редовно во нивниот поглед на светот доминира идејата за Бога, сфатен најчесто како вишо духовно Битие, Створител и Татко на луѓето. Досега не е откриен примитивен народ којшто не би имал таква или слична идеја за Бога.

Подоцна со духовниот и културниот развој на човековото искуство, размислувања и наслутувања изразени во уметнички форми, се развиле и првите големи религиозни системи како што се браманизмот (1500 год. пред Христа) и будизмот (6 век пред Христа) во Индија. Тие не настапуваат како од Бога објавени религии и не зборуваат поконкретно за Бога.

Во Кина од етичките учења на Конфучие и Лао Це (6. век пред Христа) се создале кинеските религиозни погледи на светот.

Во 6. век по Христа, Мухамед повикувајќи се на своите визии во една пештера недалеку од Мека, создаде уште една голема религија - Исламот. Денес Исламот,

поради своите корени во библиската објава се сфаќа како нејзин одраз во една посебна културна средина, и според тоа стои над споменатите големи пагански религии.

Сите овие религиозни објаснувања на светот се чекови и трагање на човекот по вистината, смислот и Бога. Затоа, тие во својата суштина ги недрат најдрагоцедните и најплеменитите тежби на човековото битие.

И филозофите, љубителите на мудроста, се труделе да проникнат во тајната, да ја опишат вистинската слика на светот. Историјата на филозофијата ни раскажува чудесен расказ за нивните мисловни погледи и творби коишто ги изведувале од својата глава т.е. по пат на размислување, и во кои скоро редовно иа Бога му припаѓа првото место. Тие го објаснуваа Бога како Створител и Апсолут. Тие логички ја докажуваа неговата опстојност поради постоењето на ненужните битија (коишто немаат битност самите по себе), мора да постои Нужното, Апсолутното Битие кое има битност самото по себе; и од големата разумност со која светот е создаден и изграден и којашто човекот во него ја открива.

Но, сепак на таквиот приод му недостасуваше сигурен и подалекусежен критериум и инструмент со којшто би ја откриле вистинската слика на светот и затоа голем дел од нивните погледи денес се надминати. На современата филозофска мисла јасно ѝ е дека вистинскиот приод за запознавање на стварноста е поаѓањето од резултатите и фактите на современата наука. На денешниот висок степен на развитокот на науката, кога и

експерименталната наука прави пробив во, до пред скоро време, непристапните предели и теми за суштината на светот и изнесува на видело низа нови и необични откритија, можеме да речеме дека филозофијата е во многу среќна и поволна положба да може насигурно да ја изградува вистинската и целосна слика на светот.

„Мислата ја сочинува човековата величина“

(Паскал)

Платоновата филозофска школа

3. ОДГОВОРОТ НА НАУКАТА

Науката денес се смета како најсигурен начин за запознавање на стварноста иако нејзината сигурност најчесто е хипотетична. Таа макотрпно се развивала низ вековите сè до денешни дни. Не можеме а да не зас-танеме со почит и восхит пред нејзе за сè она што го постигнала за развитокот на човештвото и во запоз-навањето на светот. Но и таа, иако и денес се развива со невидена брзина и секојдневно се откриваат огромен број нови и нови нешта во стварноста, свесна е дека ни на овој степен на својот развој не може ни оддалеку да прет-постави каков е целокупниот лик на стварноста, ниту да даде одговор на најисконските прашања за постоењето. Зашто „само целината е вистинска“, а таа сè уште лежи вон од дофатот на современата наука.

Некои мислителите од името на науката вршат вооп-штување на фактите на одреден степен на нејзиниот развој, и прерано и преднаучно, т.е. ненаучно ја изгра-дуваат сликата на светот.

Други пак, ваквите основни прашања за свеот сме-таат дека не се предмет на научно испитување, туку на филозофски разгледувања и заклучоци. Така тие издво-јуваат некои метафизички, „недопирливи“ теми како што се: Што беше на почетокот? Постановокот и крајот на светот, неговиот обем, содржина и устројство; потоа некои пра-шања за просторот и времето, за материјата, човекот, разумот, свеста и.т.н.

И покрај сето тоа, научниците се тие коишто се во најблизок допир со стварноста, ги проучуваат појавите и законитостите во светот и имаат поголем увид за тоа како изгледа стварноста, нејзината хармонија и убавина. Тие, уочувајќи го „делувањето на Разумот којшто планира“, се исполнуваат со восхит и страхопочит кон Бога. Овде илустративно ќе наведеме неколку примери од сознанијата на најјврвни современи научници како илустрација за ставот на современата наука кон овие длабоки прашања:

Генијалниот истражувач на најдлабоките закони на вселената Алберт Ајнштајн:

„...Во несфатливиот свемир се објавува Разумот кој што бескрајно нè надминува нас луѓето.“

Нобеловецот и основач на квантната теорија Макс Планк:

„...Бог не живее само во душата на верникот, туку Тој управува со светот, без оглед дали некој во Него верува или не верува. Законитоста и целисходноста владеат во вселената, а тоа е дело на разумното Битие – Бог.“

Еден од најголемите модерни англиски и светски научници Џејмс Џинс:

„...природните закони можеме да си ги претставиме како закони кои ги поставил бескрајно умен Дух... Вселената јасно ни зборува дека постои некоја Моќ која умува и управува.“

Еден од најголемите денешни американски

научници Морисон:

„...новите откритија ни кажуваат дека има Дух којшто светот го создал и којшто управува со сè што се случува во светот... Така зракот на светлото пробива во длабоката тајна која сè уште и денес го обвива неиспитаното, и нè води да го признаеме Бога којшто сè создал и сè опфаќа.“

Вагнер, член на Германската, Американската и Шведската академија на науките:

„...Полни сме со најдлабок стравопочит кога мислиме на грандиозните настани во вселената. Небесата ја разнесуваат славата Божија.“

Едингтон, најголем англиски астроном:

„...Модерните науки и астрономијата нужно водат кон Бога.... Свемирот до крај го познава само Оној којшто го замислил и го создал.“

Шредингер, нобеловец, творец на брановата механика:

„...Составните елементи на животот не се постојано човечко дело, туку најфино ремек-дело изведено по принципите на Божјата квантна механика.“

Пупин, прочуен научник од Југословенско потекло:

„...Науката ме направи подобар христијанин и јас верувам дека науката ќе ги направи подобри христијани и сите оние, луѓе и жени, кои ќе се оби-

дат да ги разберат нејзините едноставни и прекрасни закони, зашто тие се Божји закони.“

Ќе заокружине со зборовите на Ајнштајн:

„...Најсериозните истражувачи во нашево материјалистички наклонето време се длабоко религиозни луѓе.“

Во последниве две децении и експерименталната природна наука продре во областа на таканаречените метафизички теми за суштината на светот. Со откритието на космичкиот шум (Пенезис и Вилсон 1964. г.) се увиде дека и почетокот на светот е достапен на експериментално испитување. Во овој смисол се вршат и подготовки да се исфрли во длабочините на свемирот моќен телескоп со цел да се продлабочи нашата слика за стварноста. Особено индикативни се резултатите од експерименталните испитувања вршени со таканаречените „природни константи.“ Резултатите од тие испитувања се дека нашиов свет е единно можен и најубаво создаден, дека појавата на интелигенцијата и човекот на земјава не е случајност, туку дека планот за нив бил готов уште во почетокот на создавањето на светот.

Сите тие откритија и резултати на новата физика, според зборовите на современиот амерички научник на теоретската физика Пол Дејвис, „ја доведуваат новата физика до едно раководечко влијание, лоцирано такаречено над природата коешто подржува се што постои.“

Така и најновите експериментални испитувања на

природните науки, го потврдуваат она што научниците го откриваат во своите испитувања на вселената, го потврдуваат присуството на Планерот и Промислителот.

Да ја спомнеме овде уште и таканаречената „нова наука“ - парапсихологијата. Парапсихолошките феномени почнаа научно да се испитуваат пред околу 100 години. Тие испитувања донесоа такви необични откритија и факти кои радикално ја променија и дополнија сликата на стварноста, донесоа ново светло на човековото битие и неговата положба во свемирот, дека покрај нашиов физички свет постои друга стварност која не можеме потполно ни да ја сфатиме, во која нема простор, време и причина. Така професорот од Оксфорд, Прајс вели: „Со парапсихологијата, тоа најкрупно подрачје на истражување со коешто било кога се зафатил човековиот дух, се пробива нешто што донесува нечуено чувство на среќа: повторно воспоставување на онаа насилно разурната рамнотежа со појавата на едностранiot рационалистички став. Направени се првите чекори на патот кој ќе овозможи на светот и животот пак да му се даде смисол, да се излезе од безнадежната мрачна и слепа улица во којашто во минатиот век западна голем дел од човештвото поради стравот од животот и смртта, којшто скова и филозофска слика на светот, и го зарази секое научно размислување.

Тоа беше погрешен пат. На милиони и милиони луѓе им донесе бескрајни маки на кои по цена на наводното просветување, рационални разбирања и само материјален напредок им го разби „небото“. Нивните срца почнаа да

семнеат кога успеа да ги уверат во тоа дека вселената е само една превосходно - димензионирана машина”.

„Да гледаме каде што ни е драго и колку што ни е драго далеку, нигде не наоѓаме дека религијата и природната наука се противат една на друга, а наоѓаме дека токму во најодлучните точки потполно се сложуваат“.

(Макс Планк)

4. МОЖЕ ЛИ БОГ ДА СЕ УЗНАЕ?

Видовме во претходните страници дека уште примитивните народи створија свој поим за Бога, најчесто како едно вишо Битие, Изворот и Господарот на сè. Филозофите го објаснуваа како Створител и Апсолут. Научниците го среќаваат во своите испитувања на стварноста присуството на едно вишо разумно Битие, го набљудуваат присуството на „Разумот којшто планира.“

На пример Ајнштајн, тој поим за Бога го формулира вака:

„...Мојата религиозност се состои во смерно почитување на едно бесконечно Битие со виша природа, кое Битие себеси ни се открива во мали поединости што можеме да ги предочиме со своите слаби и недоволни сетива“... „Да се знае дека она што за нас е несфатливо и дека тоа постои во стварноста, посведочувајќи ни се на нас како највиша Мудрост, тоа е најблескава убавина. Тоа чувство се наоѓа во центарот на секоја религиозност. Во тој смисол јас припаѓам на четата на религиозните луѓе.“

Насаеде во големиот свемир или во неизмерно малиот атом, во секое катче на светот се открива Божјата мудрост, план и доброта. Секој учебник од било која наука е полн со сведоштва за ова. Како илустрација наведуваме два примери:

Една врста оси цицачки лачат извесна течност врз дрвото на кое подоцна ќе се развијат ларви. Во таа течност се крие „порачка за стан“. Дрвото дејствува и

гради стан, куќарка за ларвата во вид на топче; внатре има одајка за идната ларва, цевчиња за вентилација, врата со еден вид резе за отворање и затворање. Ја обвиткува со горчлива материја и со боцки за да не ја изедат другите жители на шумата, иако своите плодови ги прави слатки и примамливи поради распрашувањето. Ниту дрвото, ниту осата (која што умира веднаш по испуштањето на течноста), ниту ларвата не мислат. Но, Некој сето тоа го уредил премудро и чудесно го „запишал“ во течноста која ја лачи осата и му наредил на дрвото да му гради стан.

Во централната афричка пустина живее една змија која не е отровница. Нема заб со отров, но на устата „Некој“ ѝ нацртал сосема таков заб, така што другите жители на пустината се плашат од нејзе. Кога би знаеле дека оваа змија нема вистински отровен заб и дека не е отровна, оваа врста змии веднаш би исчезнала. Некој се погрижил на уметнички начин, оваа врста змии и понатака да опстане.

Каков е ставот на обичниот човек од нашето секојдневие кон овие прашања?

Обично во контексот на ваквите разговори го слушаме како вели: „Никој не може да ме убеди дека не постои една виша сила. Но каква е, и која е, е ли таа Бог или природа, никој не знае. Нашите способности, умствени и морални се мали за да можат да ја согледаат.“

Оваа констатација е исправна. Но денешниот човек е

недоследен. Брзо се враќа во својот динамичен и проблематичен живот, полн со брзање, задачи и проблеми. Нема внимателни очи и уво за да ги види и чуе убавините на светот којшто го опкружува; нема мир и прибраност да седне во осаменост во планината или покрај реката и да размислува, или навечер да ги подигне своите очи и да ги набљудува ѕвездите и светлата кои горат по небеските просторства. Овие луѓе можеме да ги наречеме – недоволно заинтересирани и недоволно информирани.

Друга група луѓе ја сочинуваат оние кои веруваат и имаат поконкретна претстава за Бога. Ним за Бога им сведочи сè створено и сè што нè опкружува. Сè им зборува и раскажува за Бога и им е Божја објава. Така тие го градат и својот личен однос кон Бога којшто за нив има најдлабоко и најважно значење.

Трети се оние кои не веруваат во Бога. Тие сметаат дека науката ѝ противречи на верата. Но, всушност на што ги засновуваат таквите свои сфаќања? Секако не на науката, зашто науката откривајќи ја закономерноста и разумноста во светот токму зборува во прилог на постоењето на Бога. Ги разоткриле ли тие тајните на светот и нашево постоење кога сè уште и науката и филозофијата признаваат дека сè уште сме далеку од таквите откритија и заклучоци? Се ли тие интимно и искрено уверени во себеси во тоа, и во текот на целиот свој живот?

Во човековата култура на тој начин се поларизирале два погледа на светот. Едниот е религиозниот поглед. Тој смета на Бога и фрла доста светлина и разбирање на

нештата. Имено како што и веќе рековме, Божјата разумност човекот ја открива во светот; убавината и Неговата добрина со кои е сè обдарено во сите катчиња на светот. Човековото постоење добива осмисленост, а неговата судбина чудесна перспектива.

Оваа слика одговара на стварноста. Тоа може да се уочи, да се осети и да се сфати. Разумноста впишана во светот, добрината, убавината, моралниот закон и.т.н., јасно ни зборуваат за Уредителот на сето тоа.

Другиот поглед на свет е материјалистичко-атеистичкиот. Луѓето кои го застапуваат овој поглед на светот сметаат дека тој всушност е материја со свои законитости по кои се движи и се развива. На определен степен од својот развој, таа во некои простори создава и разумни созданија како човекот. Но човековата судбина е доста тажна и трагична. Тие разумни созданија се предопрелени на неминовно умирање и минливост како и сета нивна култура. Материјата и светот изгледаат необјасливи и страшни, а човековата судбина безнадежна, кратка, случајна и трагична фарса.

Светото Писмо вели дека „по природа се глупи сите луѓе кои не го запознале Бога, оние кои од видливите убавини не можат да го узнаат оној којшто е, - не се кадри да го препознаат уметникот преку неговите дела... Зашто според величината и убавината на створенијата можеме по сличност да размислуваме за нивниот Створител“ (Мудр. 13,1-5).

Црквата учи дека човекот може да го узнае Бога со

сигурност со светлото на својот разум од створените работи, „зашто Божите невидливи особини, неговата вечна сила и божество, можат јасно да се согледаат од созданијата, ако се набљудуваат на неговите дела, за да немаат изговор“ (Рим. 1,20).

„Во секој цвет го гледам Бога“
(Лине)

5. БОГ НА ОТКРОВЕНИЕТО

Библијата книга на Откровението

Спознанието на Бога преку созданијата сепак не е доволно и потполно. Тоа тргнува од создадениот свет, посредно го препознава Бога од онаа страна на светот; ја препознава неговата моќ, мудрост и доброта, но сепак непотполно го оцртува ликот на Бога и непотполно дава одговор на прашањето: Кој е и каков е Бог.

Христијанската порака ни нуди нешто единствено. Таа радосно ни довикува дека Бог потполно и прекрасно ни се објави во својот единороден Син Исус Христос, којшто е „икона на невидливиот Бог“, и дека Божото царство на земјава е веќе на дело.

Тоа што христијаните го сметаат како Божја објава е запишано во збирката книги, наречена Свето Писмо или Библија. Таа се дели на Стар и Нов Завет (Завет = сојуз). Пишувана е во временски период од повеќе од илјада години. Можеме да ја наречеме најважна книга која ја поседува човештвото. Печатена е во милјарди примероци во сите земји на светот; преведена е на преку 1800 јазици. Културната и духовната историја на Европа почива воглавно на Библијата, а Европа го втисна печатот на целиот свет. Безброј ремек дела на сликарството, скулптурата, архитектурата, книжевноста и филмската уметност и.т.н., се создадени на тема на Библиската објава. Ако ги извадиме од уметничките галерии делата инспирирани од Библијата, тие би останале голи и празни.

Евреите и христијаните, секој на свој начин ги сметаат библиските книги како свети. Мојсеј, на кого Бог му ги објавуваше своите пораки, прв почна да го пишува Светото Писмо, и преписите не ги допираше пред да ги измие рацете. Препишувањето се вршело многу грижливо, не смеело ништо да се измени, да се додаде или испушти поради што на крајот се означувал бројот на речениците, зборовите, дури и на буквите.

Книгите на Стариот Завет се пишувани во подолг временски период, но конечно се собрани, проверени и ставени во Ерусалимскиот храм во време на свештеникот Ездра, по враќањето на Евреите од Вавилонското ропство.

Според својата содржина, книгите на Стариот Завет се делат на:

Законски: Овде спаѓаат петте книги Мојсиеви: Поканок, Излезот, Левитска, Броеви, Повторени закони.

Историски: Книгата на Исус Навин, Книгата за судиите, Книгата за Рут, Првата и втората книга Самоилова, првата и втората книга за царевите, првата и втората книга за дневникот, книгата Ездрина, книгата Неемијина и книгата за Естира.

Поучни: Книгата за Јов, Псалмите Давидови, приказните Соломонови, книгата на Проповедникот и Песната над песните.

Пророчки: Книгите на големите пророци: Исаија, Еремија, Езекиљ, и Данило и дванаесте мали пророци.

Покрај ова, како поучни се користат и: Книгата на премудростите Соломонови, книгата за Јудита, книгата за

Ездра и книгата за Макавеите.

Во книгите на Стариот Завет се опишува создавањето на светот и историјата на човештвото. Проследена е историјата на избраниот народ - Израилот, од ослободувањето од Египетското ропство на патот кон Ветената земја, и Божјата присутност и водство на тој народ.

На гората Синај, Бог му ги даде на Мојсеј и народот десетте заповеди. Подоцна, во Новиот Завет, Синот Божји, Исус Христос, ќе ги издигне нив до потполн сјај. Тие десет заповеди гласат:

1. Јас сум Господ Бог твој, да немаш други Богови освен мене.
2. Не прави идол или слика на она што е горе на небото, што е долу на земјата и што е во водата под земјата; не им се поклонувај и не им служи.
3. Не го изговарај напразно името на Господа твојот Бог.
4. Спомнувај си за денот на одморот за да го празнуваш; шест дена работи и сврши ги сите работи, а седмиот ден посвети го на Господа твојот Бог.
5. Почитувај ги твојот татко и твојата мајка за да ти биде добро и да поживееш долго на земјата.
6. Не убивај.
7. Не прави прељуба.
8. Не кради.
9. Не сведочи лажно против својот ближен.
10. Не пожелувај ништо што е туѓо.

Во овие десет заповеди Бог нè поучува дека треба безрезервно да му служиме на Бога и на ближните во љубов. Некои постапки се насекаде и секогаш лоши и не смеат да се прават.

Поради недостојното роптање против Бога, Израелците 40 години лутаа низ пустината, и тек новото поколение влезе во Ветената земја.

Секогаш кога народот го пазеше законот Божји, и Бог беше со нив. Секогаш кога Израилот ќе направеше погрешни чекори и ќе се свртеше во погрешна насока, тогаш тие се оддалечуваа од Бога и на нив доаѓаа опомена, неволји и страданија. Кога избраниот народ пак се враќаше кон единиот Бог објавен од Мојсеј, Бог подигнуваше одлични луѓе – судиите, кои го избавуваа својот народ.

Ревната љубов на Бога кон својот народ во св. Писмо сликовито е прикажана како љубов на љубоморен маж кој ја сака неутешно својата неверна жена, и прави сè за да ја врати на правиот пат.

Во пророчките книги се наоѓаат претскажувањата за доаѓањето на Искупителот на светот – Христос, и за иднината на човештвото и светот.

Пред нас се открива величенствена слика на создавањето на светот и човековата историја.

Денес современите историчари, астрономи, биолози, геолози, ботаничари, лингвисти и физичари открија многу податоци кои се однесуваат на Библијата. Чудесен е фактот што тие редовно ја потврдуваат веродостојноста на библискиот текст.

Сценарио на човековата судбина

Во првата книга на Библијата која се вика Постанок, среќаваме извештај за создавањето на светот и човекот. Бог ги создал најпрвин Небото и духовниот свет – Ангелите. Небото и Ангелите се за нас помалку позната стварност. Небото фигуративно може да се означи како предел каде што Бог обитава. На Небото се Ангелите, духовни битија, личности, но со неспоредлива моќ и сила. Ги среќаваме во Светото Писмо како Божји гласници или наши помошници. Некои ги знаеме и по име: Рафаел, Гаврил и Михаил.

Потоа Бог го створил материјалниот свет и човекот како круна на сè створено во него. Првите луѓе живееле во Едемската градина, која што се наоѓала во областите на Месопотамија, меѓу реките Геон, Фисон, Еуфрат и Тигар. Во таа градина - рај, човекот живееше во чудесен склад и хармонија со Бога и со сите свои созданија. На сликовит начин оваа книга понатака ни раскажува дека човекот по наговор на злодухот, ја прекршил Божијата заповед и станал бунтовник против Бога. Поради ова го изгуби Божјото пријателство и милост и беше лишен од своето високо достоинство.

Злодухот или ѓаволот, како што среќаваме некои податоци во Светото Предание, е главниот Ангел, славен Херувим, кој поради гордост посакал да се изедначи со Бога. Со себе завел и мноштво други ангели, а со измама на луѓето ја проширил својата власт и над луѓето на земјава. И падот на првите луѓе е падот на гордоста.

Со човековиот грев и бунт против Бога, се растури чудесниот поредок, се наруши хармонијата меѓу створениот свет и Бога. Како последица на гревот и злото кое нараснуваше, се појави и физичкото зло: болести, несреќи и смртта. Човекот оттагаш ќе мора да ја обработува својата земја со труд и пот, а и таа лишена од благослов ќе му раѓа трње и коров.

Но, милостивиот Бог уште на самиот почеток предвести дека семето на жената ќе ја смачка главата на змијата, т.е. ќе дојде време кога човештвото ќе биде искупено од казната, повторно ќе биде повратено во Божијата милост и пријателство.

Понатака Библијата не известува за Божите обиди да ги поврати луѓето во своето пријателство и заедништво. Бог склучува завет со Ное, со Аврама и со Израилот. Еврејскиот народ за разлика од другите народи беше избран од Бога, за преку него Бог да се објави. Неговата чудесна историја која го опишува заветот со Бога, ја опишуваат книгите на Стариот Завет. Тоа е историја на чудесни ликови и настани, заедништво со Бога, и борба меѓу доброто и злото. Интересна, напегната, привлечна за читање.

Пророците го навестија Спасителот.

Подоцна Божиот глас се слушаше преку пророците. Тие го повикуваа народот и му укажуваа на Божијата волја и патот кон Бога. Нивните опомени и поуки на Израилот се изнесени во пророчките книги.

Пророците го навестија ветениот Искупител: Пророк

Михеј во 8 век пред Христа, предвести дека Тој ќе се роди во гратчето Витлеем.

Пророкот Исаија во 8 век пред Христа, предвести дека ќе се роди од девица мајка. Ќе биде Спасител и Учител на луѓето и ќе чекори низ земјата Завулонова и Невталимова. Ќе врши чудеса. Слободно и смирено ќе ја понесе казната која луѓето би морале да ја сносат поради повредата на Божиот закон:

„За нашите гревови него го прободија.... Како овци сите залутаваме, и секој по својот пат одеше. А Јахве (Јахве = правото име Божие со кое Бог му се објави на Мојсеј; на Еврејски значи – „Јас сум Оној кој што е“, т.е. Оној кој што постои отсекогаш) го стави врз него беззаконието на сите нас. Го злоставуваа, а тој не се опираше, и не ја отвори својата уста. Како јagne на колење го одведоа; и како овца нема пред оние што ја стрижат, така не ја отвори својата уста“ (Ис. 53,5-7).

Ќе биде осуден и убиен. Убиениот ќе оживее:

„Ќе види зошто трпеше неговата душа, и ќе се насити; мноштво ќе направи праведници, зашто на смрт ја предаде душата своја“ (Ис. 53,11-12).

Пророкот Захарија, 6 век пред Христа, предвести дека ќе биде предаден за 30 сребреници.

Ветениот ќе биде владетел, свештеник и пророк. Бидејќи тоа се стануваше со полевање (помазание) со масло, се нарекуваше Помазаник. Ветениот ќе биде Помазаник, што на Еврејски значи Месија, а на грчки Христос.

Пророкот Данило, 6 век пред Христа вели:

„Седумдесет годишни седмици е определено.... да се направи крај на безаконието, да се земат гревовите, да се окае опачината, да се донесе вечната правда, да се испол-ни видението и пророштвото“ (Дан. 9,20).

„Знај значи и разбери: од времето, кога излезе зборот Ерусалим пак да се сосида, додека стане Христос кнез, ќе поминат седум годишни седмици и шеесет и две годишни седмици и после шеесет и втората седмица ќе биде Христос погубен, иако невин“ (Дан. 9,25).

Христос ја потврди Старозаветната објава со зборовите:

„Небото и земјата ќе пројдат, но ни јота нема а да не се исполни“. На двајцата ученици кои одеа по патот за Емаус им рече: „Зарем не требаше Христос да го претрпи тоа и да влезе во својата слава? Тогаш им разјасни што е за него пишувано во сето Писмо - почнувајќи од Мојсеј и сите пророци“ (Лк. 24,26-27).

„Објавата Божја, за којашто копнееме, не е никаде на светот така убава како во Новиот Завет.“

(Гете)

6. ХРИСТОВИОТ ОДГОВОР

Кој е Тој?

За Исуса од Назарет може на многу и на различни начини да се пишува. Евангелистот нè известува дека ако по ред би се пишувале сите негови дела и зборови „тоа не би можело да се смести ни во сите напишани книги во светот.“

Тој е многу необична и контраверзна личност. Никој во човечката историја не бил како него љубен ниту оспоруван. Самиот настапуваше како Единороден Син Божји, како еднаков на Бога. И денес милиони срца и умови го признаваат и прифаќаат како Бог, а ги има и голем број кои го негираат, го отфрлаат и го мразат. Христос, младиот Галилејски Учител и Пророк, и денес е актуелен, можеби и поактуелен отколку во своето време. За него се пишуваат книги, се снимаат филмови. Тој е неисцрпна инспирација и тема на бројни уметници, мислители, научници и верници.

Што е тоа толку привлечно кај Него и зошто многумина го сметаат за Бог? Која е вистината за Него?

Извори

За Исуса како историска личност зборуваат и нехристијански извори: римскиот историчар Тацит, Плиние Помладиот, историчарот Светоние, еврејскиот писател Јосиф Флавие, дури и еврејскиот Талмуд.

Но, воглавно извештаите кои се однесуваат за Христа се Новозаветните списи, а се забележани од Христовите следбеници. Тоа се пред сè четирите Евангелија (Евангелие = радосна вест) од апостолите Матеј и Јован и од апостолските ученици Лука и Марко.

Другите книги на Новиет Завет се: Делата апостолски, кои ги напишал св. Лука и кои зборуваат за работата на светите апостоли, за слегувањето на Светиот Дух, за ширењето на христијанството и првите маченици и за мисионерските патувања на св. апостол Павле.

Апостолските посланија (писма) се полни со поуки и толкувања на Христовото учење; зборуваат за мисионерските патувања на апостолите и сл. Св. Павле напишал најповеќе – 14 такви посланија до првите христијански општини.

Последната книга на Новиот Завет е Апокалипсисот или Откровението од св. Јован Богослов. Оваа книга на таинствен и симболичен начин ни зборува за идната судбина на светот, за Божиот суд над човештвото, за

појавата на Антихрист на земјава и неговиот загин; за второто Христово доаѓање, за воскресението на мртвите и потполната, конечна победа на Христовата Црква.

Новозаветните книги ни сведочат дека Христос е Единородниот Син Божји, ветениот Месија и Спасителот на светот.

Во поглед на вистинитоста на новозаветните списи можеме да бидеме мирни и задоволни. Вршени се екипни научни испитувања и потврдена е нивната автентичност и вистинитост. Тие се напишани скоро по Христовиот живот. И археолошките и историските испитувања ја потврдуваат веродостојноста на Евангелијата во поглед на географските, политичките, законските и општествените околности на Христовиот живот.

Роден од Девица

Св. апостол Јован по некои одлики се истакнува меѓу Христовите ученици. Тој поради својата чиста и кротка ду-

ша беше љубениот Христов ученик. Инспириран од Бога го напиша четвртото Евангелие, кое богословски ги дополнува и ги наткрилува првите три. Поради тоа е наречен - богослов, а негов симбол е орелот.

Св. Јован го започнува своето Евангелие зборувајќи за Христовата преегзистенција:

„Во почетокот беше Словото (Речта) Божјо, и Словото беше во Бога, и Бог беше Словото. Тоа во почетокот беше во Бога. Се преку него стана.“

„...И Словото се овозможи и боравеше меѓу нас, и ја гледавме неговата слава, слава како на единороден од Бога Оца, полн благодат и вистина... Зашто законот е даден преку Мојсеј, а благодатта и вистината дојдоа преку Исуса Христа.“

Евангелистот Лука, „откако сè грижливо испита“, не известува за настаните од Христовото раѓање и детството.

Овде среќаваме нешто ново - интервенција од онаа страна на светот, од Небото. Затоа и настаните не се секојдневни и од овој свет. Бог навлегува и интервенира во нашава стварност.

При една чедна девица Марија, во гратчето Назарет беше пратен ангелот Гаврил да навести дека таа ќе го роди Спасителот. Тоа дете ќе биде свето и ќе се нарече Син Божји. Таа ќе зачне на натприроден начин: Светиот Дух ќе ја осени невината девица.

Во утробата на Марија, Синот Божји, Речта, ќе ја прими нашава човечка природа. Оваа Божја посета и милост и љубов кон нас ја викаме Овоплотување. Со тоа се

исполна пророштвото дека „девица ќе зачне и ќе роди детенце кое ќе се нарече Емануил, што значи - со нас е Бог.“

Поради сето ова Марија, мајката на човечката природа Исусова, е нешто најчесно и најсвето кое го има човечкиот род. Таа е „почесна од херувимите и пославна од серафимите“. Затоа на Ефескиот собор беше наречена Теотокос (Теотокос = Богородица).

Следат идиличните слики на Христовото раѓање во Витлеем, каде што поради пописот дошле неговиот притатко Јосиф и мајка му Марија, во сиромашни околности, во една штала покрај едно магарче и кравите. Младата мајка го положи своето детенце во јаслите.

Во меѓувреме пристигнуваат од Исток тројца мудреци да му се поклонат. Тие забележале една новородена звезда и знаејќи дека се родил некој голем владетел пошле на Запад да му се поклонат.

Интересно е дека порано овој приказ беше сметан како бајка. Дури и секое неверојатно раскажување беше нарекувано „Витлеемска звезда.“ Но денес современата астрономија откри дека евангелскиот приказ е потполно точен, дека се работеше за двојна конјукција на две планети. Описот дека звездата одела пред нив и дека застанала над Витлеем, исто така е потполно верен и според местоположбата на Витлеем спрема Ерусалим - тоа така и изгледало.

Овчарите кои стражеле покрај своите стада крај градот ги осветлила небеска светлост и ангел им објавил дека

се роди Спасителот во Давидовиот град. Тие веднаш истрчаа и ја разгласија оваа радосна вест.

Христовото раѓање го викаме Божик. Од овој настан во човечката историја почнува нашата, христијанската ера и броењето на годините.

Кога малиот Исус наполни 40 дена беше одведен во храмот на приказание.

Во тоа време Ирод издал наредба да бидат убиени сите мали деца до двегодишна возраст во Витлеем и околината со цел да биде отстранет новородениот цар кој би ја загрозил неговата власт. Светото семејство побегнало во Египет. Кога опасноста минала, тие пак се вратиле во својата земја и се населиле во гратчето Назарет. Тука Христос раснеше во закрилата на своето семејство.

Евангелијата нè известуваат уште за еден настан од Христовото детство, кога тој имал 12 години, како ги зачудил учените рабини во Ерусалимскиот храм со својата мудрост и знаење.

Се додека наполни 30 години, Исус работеше како дрводелец во работилницата на својот притатко Јосиф.

Почетоци

Христовата појава во јавноста хронолошки е опишана во Евангелието: „Во петнаесеттата година од владеењето на царот Тивериј, кога Понтие Пилат управуваше со Јудеја, и Ирод четворовласник со Галилеја, а неговиот брат Филип како четворовласник над Итуреја и Трахонитида, а

Лисание како четворовласник над Авилин, кога Ана и Кајафа беа првосвештеници, зборот Божји дојде при синот на Захарија, Јован во пустината“ (Лк. 3,1-2).

Јован беше Христов роднина. И неговото раѓање беше необично на свој начин, а за него беше пророкувано дека тој ќе го објави на народот доаѓањето на Месија. Затоа го викаме Претеча (Претеча = претходник). Тој проповедаше во Јорданската пустина. Живееше аскетски, облечен во облека од камилски влакна и се хранеше со скакулци и див мед. Неговата порака беше дека се наближи времето кога Бог доаѓа при нас и дека е важно за нашето спасение да се покаеме и да се обратиме со срцата кон Бога. Како знак на тоа покајание и за прошка на гревовите ги крштеваше луѓето во реката Јордан.

Во тоа време дојде Исус од Назарет при Јована да се крсти. Јован го препозна Помазаникот по тоа што при крштевањето, Духот во вид на гулаб се спушти врз Исуса и се слушна глас од Небото: „Ова е мојот возљубен Син, којшто е според мојата волја.“

По крштевањето, Духот го одведе Исуса во пустината каде што проведе 40 дена во пост и молитва. Таму му се приближи Сотоната и ја подмамуваше Христовата човечка природа во поглед на телото, гордоста и неговата месијанска мисија.

По 40 - дневниот пост Исус ја напушти пустината и се врати во Галилеја. Дојде во своето гратче Назарет и во една Сабота беше присутен на богослужбата во синагогата и му ја дадоа книгата на пророк Исаија да чита. Ја отвори

книгата и почна:

„Духот Господен е врз мене, затоа ме помаза и ме прати за да ја објавам радосната вест на сиромашните, да им јавам на заробените ослободување и на слепите дека ќе прогледаат, да ги ослободам потлачените, и да ја најавам пријатната година Господова“ (Лк. 5,18-19).

Потоа Исус ја затвори книгата. Сите гледаа во него. „Ова денес се исполнува во мене“, им рече на присутните. Тогаш тие се разлутуја и сакаа да го убијат. Но тој си замина помеѓу нив упатувајќи им ги зборовите: „Никој пророк не е добро примен во својот роден крај.“

Тогаш Исус се насели во Капернаум, гратчето на брегот на Галилејското езеро. Тука ги повика обичните и сиромашните луѓе да го следат за да ги направи „рибари на луѓе.“

Интересно е тоа што Исус не ги избра важните, богатите или учените луѓе во Еврејската земја, ниту претставниците на званичната религија. Тој најде прифаќање на својата проповед и одзив на својот повик меѓу сиромашните и неугледните. Затоа му заблагодари на небескиот Отец: „Ти благодарам, Оче, што ова си им го открил на сиромашните и кутрите, а си го скрил од мудрите“,

Првите од неговите ученици беа рибари. Набргу тој собра мала група избрани ученици кои ги нарече апостоли (апостол = пратеник), или Дванаесетте. Тоа беа:

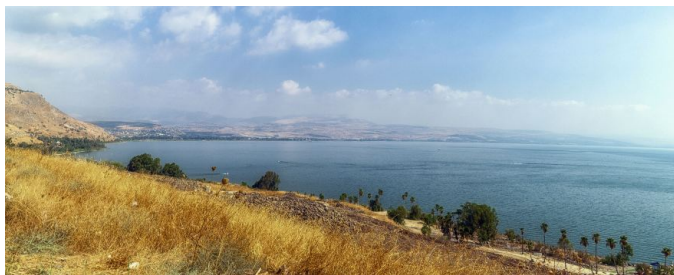
„Симон наречен Петар, и неговиот брат Андреј, потоа Јаков Зеведеев и неговиот брат Јован, Филип и

Вартоломеј,
Тома и Матеј цариникот,
Јаков Алфеев и Тадеј,
Симон Кананеј и Јуда Искаротски кој што го
предаде“ (Мт. 10,2-4).

Овие беа најблиските негови соработници кои постојано беа со него, но евангелијата спомнуваат и други апостоли, како на пример 70-сетте кои ги праќаше во мисија.

Според обичајот на тоа време, Исус како патувачки учител патуваше со својата мала група низ Еврејската земја.

Тоа је земја полна со чудесни природни контрасти и разноликости. На север се високи планини, на Запад е Средоземното Море, во средината се протега Јорданската долина, а источно од нејзе е Источната висорамнина. Климата во овие различни делови е исто така различна: од студена и планинска на Север до субтропска со жешки температури на Југот на Јорданската долина, истовремено. Погодните климатски услови и добрата почва даваат богат род на житарици, овошје и други земјоделски култури, така што со право оваа земја го носи епитетот – „Ветената земја во која тече мед и млеко.“ Пејсажот е секогаш полн со привлечност и бои дури и во месеците кога го нема растителиот свет.

Галилејското море

Често Исус со своите ученици, уморни и жедни од патот седнуваа покрај некој извор да се одморат и освежат. Особено неговата почетна мисија во Галилеја низ тамошните живописни предели, се одликуваше со чудеса, љубов и разбирање кон неволјите на луѓето и кон своите ученици. Тоа беа кружни патувања во кои Исус имаше време да биде заедно со своите ученици, да ги поучува, да ги подготвува за нивната мисија и за тешките настани кои требаше да се случат.

Пратен од небото

Христос проповедаше нешто ново. Една радосна вест дека се приближи царството Божјо. За себе тврдеше дека доаѓа од Небото. Дека е пратен од Бога којшто е негов Татко. Дојде на земјава за да ни го открие правиот лик на Бога, вистината за постоењето и човекот, и со својата жртва на крстот да го спаси светот и да им донесе на луѓето радост и живот во изобилство.

„Бог толку го засака светот, што и својот Единороден

Син го даде, за ни еден којшто верува во него да не погине, туку да има живот вечен“ (Јн. 3,16).

Небото од каде што дојде Христос не би можеле поконкретно или просторно да си го представиме во вселената. Среќаваме мненија кај светите оци дека Небото се наоѓа на Исток и дека тоа е местото на вечниот мир и радост. Исто така среќаваме дека многу светители имале милост да го погледаат рајот, иако тој со човечки зборови и поими не може да се искаже.

Св. апостол Павле беше вознесен на Небо (имаше видение) и вели дека толку чудесни нешта човечкото око не видело, ниту увото чуло, ниту пак човечкото срце некогаш посакало. Сето тоа Бог го подготвил за оние кои го љубат. Затоа на друго место вели: „Имам желба да умрам и да бидам со Христа, што е многу, многу подобро... Но по потребно е ради вас да останам во тело“ (Фил. 1,23).

Христос рече дека има многу станови кај небескиот Отец, и дека оди да ни подготви место. Може ли човековата судбина да има толку чудесна и радосна перспектива?

Човековата душа по смртта оди пред Бога, во таа прекрасна стварност. Но, дали човекот ќе живее во блаженството на близината на Бога зависи од неговата определба и живот овде. Може човекот да отпадне од Бога, да го одбере животот на гордоста, гревот и смртта. Тој живее на богопротивен начин, против Бога и ближните и сè добро. Веројатно постојат и такви луѓе кои никогаш не почувствувале љубов и добрина и почит кон Бога и блис-

ките. Затворени во својата гордост, егоизам и злоба, тие се оградило од Бога. На Небото тие ќе живеат одлачени од Божјата блискост. Бидејќи Бог е изворот на сите добрини и блаженства, таквите самите себеси си се одлачиле од нив и ќе живеат во услови на „плач и чкртање со заби“, т.е. во пеколот.

Дека постои задгробниот живот ни сведочат многубројните примери и искуства кои ги раскажуваат луѓето коишто доживеале клиничка смрт; неретките појави по смртта на човек, кои наблизу до неговото живеалиште го индицираат сè уште присуството на душата; потоа некои парапсихолошки феномени и др.

Ни го објави Бога Отецот

Христос ни го објави вистинскиот лик на Бога.

„Бога никој никогаш не го видел; единородниот Син, кој е во Татковото крило, Тој ни го објави“ (Јн. 1,18).

Неговиот Отец е нашиот Бог и наш Отец. Тој е Господарот и Створителот на сè. Бог е вечен и неменлив, сегде присутен Дух. Особено присутен во срцата коишто го љубат. Тој е праведен и свет. Тој е семоќен, сè знае, помага, наградува но и казнува според делата. Бог е љубов; никого не го мрази и секого го повикува да се освие на неговото понудено пријателство и љубов. Нему треба безрезервно да му веруваме. Тој го љубеше своето паднато создание човекот, кој во почетокот беше создаден по лика и прилика Божја. Но со злоупотребата на својата слобода и

по наговор на злодухот, го нагрди тој прекрасен лик. Затоа кога врмето се исполни, Тој го прати својот Единороден Син за да го спаси светот.

Христос којшто е „иконата на невидливиот Бог“, ни откри дека е Бог Тројство. Тој е еден Бог, но воедно е Троичен: Отец, Син, којшто дојде на светов и ја прими нашата природа, ни ја објави вистината и го искупи светот со своето доброволно страдање на крстот) и Светиот Дух.

Како можеме да си го претставиме Бога којшто е еден и троичен? Светите оци ни посочуваат аналогии од природата: тролисната детелина; сонцето, неговата светлина и топлина (омилена споредба на св. Атанасие); дрвото: корен, стебло и крошна и сл. Но сите овие се само материјални претстави кои само ни помогнуваат по аналогија да го претставиме единството во троичност. Невозможно е нив да ги пренесеме на Бога, зашто Бог е надразумен и неизрецив. Секоја наша мисловна претстава за Бога е материјална и ги користи можностите на нашиов материјален свет и ограниченост. А Бог е над сето тоа. И самите наши зборови: Отец, Син и Свети Дух, се наши средства кои барем донекаде нешто приближно изразуваат од Божјото Битие, и со кои ние се обидуваме да го именуваме Бога.

Тајната на Божиото Тројство е чудесно откритие и перспектива за нас. Бог не е нешто осамено или безлично. Тој е Еден, но и заедништво на Три Личности, кои отсекогаш се во совршено разбирање и љубов. И ние сме во можност да имаме учество во тоа заедништво според

Христовите зборови: „Сите да бидат едно... како што сме ние едно“ (Јн. 17,21-22).

Од оваа тајна ние дознаваме дека вистинската природа на Бога е љубовта. Светото Тројство е совршена взаемна љубов. Таа љубов се изли и создаде љубени суштества. Кога тие отпаднаа од Бога, повторно се изли во делото на спасението. Таа љубов и секојдневно се излива во светов во кој живееме.

Затоа накратко суштината на Радосната вест би можела да се искаже - дека Бог е љубов, дека Тој нас нè љуби и дека и ние треба Бога и меѓусебно да се љубиме.

Царството Божјо

Христос дојде од Небото за да го спаси човештвото. Човекот ја загуби својата определба. Го промаши своето назначение. Со пробивот на гревот, човечката историја стана сцена на неизмерна болка, солзи, омраза, крв, смрт. Божјата милост и благослов го напуштија човекот а заедно со него и целата создадена природа. Поради тоа и таа е под бремето на проклетството „и таа заедно воздивнува и тагува до сега“ (Рим. 8,22). Но, тоа не е вистинската судбина и смисла на човекот и создадениот свет. Штом времето се исполни, Бог дава помош во наша полза. Тој самиот се става над силите на злото. Го испрати својот Единороден Син, којшто со својата жртва ќе го искупи светот.

„Се исполни времето! Се приближи царството Божие!

Обратете се и верувајте го Евангелието“ – ја започна Христос својата проповед на радосната вест.

Царството Божие започна на земјава со доаѓањето на Синот Божји. Тоа означува време на Божјото владеење. Тоа царство пред сè е насочено против царството на кнезот на овој свет:

„Синот Божји се јави за да ги раскопа делата на ѓаволот“ (Јн. 3,8); „Ако јас со помош на Божјиот Дух ги изгонувам злите духови, значи дека дошло при вас царството Божјо“ (Мт. 12,28); „Сега е судот на овој свет; сега кнезот на овој свет ќе биде исфрлен надвор“ (Јн. 12,31).

Царството Божјо беше главна тема на Христовата проповед. Обично земните царства имаат свои територии и граници; се бранат со оружје и војски. Но ова царство е поинакво, тоа не е од овој свет. „Ако беше моето царство од овој свет, моите ќе ме бранеа.“

Божјото царство доаѓа од Небото и тоа незабележливо. Тоа личи како на човек којшто посеал семе в земја; тој си оди и спие а семето расне без тој да мисли на него. Тоа нараснува нечујно и тивко како што квасецот го нараснува замесеното тесто. Во почетокот ќе биде мало, но како што и синаповото семе иако е најмало од сите семиња израснува во големо стебло, така и царството ќе нарасне.

На тој начин со споредби (приказни) љубеше Христос да ни го открива тоа духовно царство кое наближи за да ја „освои“ земјава.

Некој човек открил дека во некоја нива има закопано големо богатство. Отишол, продал сè што има и ја купил

таа нива. Толку е царството драгоцено што и ние треба сè да пооставиме за да го здобиеме. Тоа доаѓа и покрај сите противења: Лошите лозари ќе бидат казнети и заменети со добри; на големата свадба ќе бидат донесени непоканети гости.

Христос нè опоменува дека стрмен е патот и тесна е вратата кои водат во царството, а широка е вратата и рамен е патот којшто води во пропаста и многумина се оние кои одат по него. Пораката е крајно сериозна: Божјиот збор нема да биде примен од сите. Сите човечки срца нема да се отворат на царството, зашто некои се тврд пат или каменесто тло, или семето на царството (Речта Божја) ќе падне на тло каде што трескотот и трњето ќе го задушат, т.е. светските грижи и задоволства.

Но, и покрај многуте предавства тоа ќе донесе изобилен плод на добрата почва, во оние срца кои ги чуваат Неговите зборови и ги извршуваат. Поради тоа потребно е духовно да се разбудиме и освестиме за да не се најдеме во положба во која се најдоа неразумните девојки кои не понесоа масло во своите светилници.

Во царството се влегува како да сме деца. Да сме мали, да примаме, да сме спремни да почнуваме одново. Таквите примаат радост. Неспособни за радост ќе останат другите, оние што се како лозарите од првиот сат, братот на расипниот син, суровиот должник кој немилостиво постапил со својот другар, иако нему му беше простен голем долг.

Границите на царството Божјо зависат од дарезжли-

виот одговор на човечките срца. Имено, потребно е човекот да го даде својот одговор, своето „да“, да ја прифати Божјата понудена милост и љубов. И грешниците кои се кајат можат слободно да влезат во царството. Тие дури на извесен начин се посакувани и привилегувано повикани кандидати да влезат во царството. Тоа Христос ни го откри во приказните: за изгубената пара, за изгубената овца и за блудниот син.

„А на сите кои го примија, им даде моќ да станат деца Божји - на оние кои веруваат во Неговото Име, кои не се родија од крв, ниту од волја на телото, ниту од волја на маж туку од Бога“ (Јн. 1,10-13).

Црквата е почетокот на царството. Таа е патот по којшто тоа се остварува. Таа е 'ркулецот. Царството е посеопфатно и пошироко од Црквата. Тоа е новиот Божи свет што доаѓа, свет преобразен од Божиот Дух. Време на нови односи меѓу човекот и Бога и меѓу луѓето меѓусебно. Тоа е реалност сега присутна но која допрва ќе се доостварува. Оној мал пробив на небеската вистина и љубов што почна во Галилеја ќе прерасне во една сеопшта љубов и хармонија меѓу Бога и човекот, меѓу луѓето меѓусебно и кон сето создание. Секој акт на љубовта и добротата е експанзија на царството.

Царството Божие е во вас - рече Христос. Старецот Силуан пишува за ова:

„Кој може да го разбере рајот? Кој што го носи во себе Светиот Дух, тој може веднаш да го разбере ова, зошто рајот е царството на Духот Свет Кој што е ист и на Небото

и на земјата.

Духот Божји ја учи душата да љуби сè што живее, така да ни на листот којшто се зеленее на дрвото нема да му направи никакво зло, ниту пак полскиот цвет ќе го згазне. Така Духот Божји учи на љубов кон сè и душата страда заедно со сè што постои.“

Душите на светите луѓе го чувствуваат Светиот Дух уште на земјава. Тоа е „царството Божјо“ кое што е „внатре во вас“ како што рече Господ.

И св. Павле пишува: „Царството Божјо не е јадење и пиење, туку радост и мир во Светиот Дух.“

Законот на љубовта

Св. Павле им пишува на Коринтјаните: „А сега останува верата, надежта и љубовта; а љубовта е поголема од сите“ (1Кор. 13,13). Таа е врска на совшенството и исполнување на законот (Кол. 3,14; Рим. 13,10).

Св. Јован Лествичник зборувајќи на оваа тема вели: „Верата е зрак, надежта светлост, а љубовта е сончевиот круг. Љубовта е уподобување на Бога, извор на верата, бездна на долготрпеливоста, море на смиреноста. Љубовта е Бог.

Стекнувањето на бестрасието е полнота на љубовта, или конечно вселување на Бога во оние коишто преку бестрасието постанале чисти по срце, зошто тие Бога ќе го видат.“

Оние кои ја поседуваат во своите срца оваа чудесна

царица на врлините, го имаат печатот дека се избраници подобни да станат граѓани на небеската татковина. Зашто св. Јован вели: „Бог е љубов; којшто останува во љубовта, останува во Бога, и Бог во него“ (1Јн. 4.16).

Бидејќи сè што имаме и што сме е Божји дар, а пред сè поради неговата вечна слава, доброта и светост, Бог ја заслужува сета наша љубов и преданост.

Треба да го љубиме и својот близок како што се љубиме самите себеси. Св. Јован вели: „Аку некој вели: го љубам Бога, а не го љуби својот брат, тој е лажго: Зашто тој којшто не го љуби својот брат кого што го гледа не може да го љуби Бога когошто не го гледа“ (1Јн. 4,20-21). А наш брат и близок е секој човек што е пред нас, а особено оној што е во неволја.

Да го љубиме блискиот значи на тој начин не само да не му речеме лош збор; туку не треба да се пројави во нас ни помисла ни за било какво ни најмалко зло спрема него и да му се сака вистинското добро. Насекаде во св. Писмо се мисли на оваа духовна и самопожртвувана љубов, и затоа насекаде е употребен грчкиот збор „агапе“.

За оваа несебична љубов св. Павле пишува:

„Љубовта долго трпи, љубовта е добра, таа не завидува, љубовта не се фали, не се наткрева, не се однесува непристојно, не го бара своето. не се љути, не урачунува во зло, не се радува на неправдата. но се радува на вистината, таа сè поднесува, сè верува, на сè се надева, сè трпи. Љубовта никогаш не престанува“ (1Кор. 13,4-8).

Таа е предвкус на небеската, духовната, со зборови

неискажлива, света, праведна љубов, која ќе ја запои нашата жед. Верна, силна, постојана, чудесна и неопислива... во која остануваме она што си сме а која е блаженството во Божијата близина.

Љубовта има илјада лица. Таа може да поприими најразлични форми и содржини. Во нејзе не е исклучен ни еросот - љубовта меѓу двата пола, но нејзе треба да ѝ припадне местото кое ѝ припаѓа, овенчана со чедноста, верноста и чистотата.

Љубовта треба да е сèопшта и кон секого, како што е Небескиот Отец добар кон секого, и го дава своето сонце да грее над сите, и над добрите и над лошите, и својот дожд го дава и на праведните и неправедните.

На последниот суд, кога секој човек ќе треба да положи сметка пред Вечниот Судија, луѓето ќе бидат судени според делата на љубовта, љубовта кон Бога и кон блиските. Некои поконкретни такви дела се: на гладниот да му се даде да јаде; жедниот да се напои; гостинот да се прими; голиот да се облече; болниот да се посети; затвореникот да се посети.... Љубовта нема граници и може да прими безброј разновидни форми. Може сити тие задачи човек да ги исполнува и во општествената борба со бедата, неправдите, болестите и сл.

Подигнувањето на Адам

Најголем степен на љубовта е кога некој и својот живот ќе го положи заради своите ближни.

Оние коишто ги вршеле делата на љубовта ќе го наследат царството небеско приготвено за нив од почетокот на светот, а лошите ќе бидат фрлени во пе/*колот.

Проповедта

Во средината од летото во втората година од неговото јавно делување, на едно ритче близу до Тиверијадското езеро, Христос ја изговори својата прочуена Проповед на

Гората. Во нејзе во десет членови - блаженствата, Тој го објави новиот закон на новото царство. Блажени се оние кои ќе го здобијат царството Божие. Тоа им е понудено на сите, но само некои имаат добри изгледи да станат граѓани на тоа царство.

Блажени се сиромашките по дух, зашто нивно е царството небеско.

Блажени се оние кои плачат, зашто ќе се утешат.

Блажени се кротките, зашто тие ќе ја наследат земјата.

Блажени се гладните и жедните за правда, зашто ќе се наситат.

Блажени се милостивите, зашто ќе бидат помилувани.

Блажени се чистите по срце, зашто тие ќе го видат Бога.

Блажени се миротворците, зашто ќе се наречат синови Божији.

Блажени се прогонетите заради правда, зашто нивно е царството небеско.

Блажени сте вие кога вас ќе ве посрамотат и прогонат и ќе речат за вас секакви лоши зборови лажејки поради мене. Радувајте се и веселете се, зашто е голема вашата придобивка на Небото.

На Гората на блаженствата Бог ја објавува својата волја. Сите сме повикани се да мобилизираме и најдобро и најпожртвувано да сториме сè за да ја извршиме таа волја. Секој без разлика, веднаш и постојано. Само така можеме да ги стекнеме карактеристиките на кандидатите за царст-

вото небеско. Луѓето за кои што зборува овде Христос не се некоја одредена група на луѓе, културна или социјална. Тука не е исклучен никој. Се зависи од човековиот став. Овде Христос ни ја открива возбудливата вистина дека Бог ќе му појде на помош на секој којшто чувствува потреба од Него и во Него гледа со доверба.

Блаженствата ни откриваат, исто така, дека Божиот суд на работите е поинаков од човечкиот, од оној со којшто суди светот. Ние стално сме во напаст да поверуваме дека осилените, гордите, богатите, непоштените итн. се успешните и вистинските. Но, Бог со својот вечен и вистинит збор го отфрла таквото вреднување. Сега радикално е променета скалата на вредностите за тоа што е добро или лошо; што е високо или ниско; успех или неуспех; радост или жалост. Блажени се оние коишто избрале онаков живот за себе каков што избра за себе Синот Божји.

Со блаженствата се сурнати и разликите меѓу Еврејскиот, избраниот народ и другите народи, меѓу грешници и праведници, меѓу машкиот и женскиот пол, меѓу робот и слободњакот.

Законот на правдата од Стариот Завет овде Христос го издигна во закон на љубовта: „Слушнавте дека им беше речено на старите.... А јас ви велама - љубете ги своите непријатели, правете им добро на оние кои ве мразат...”

Во оваа своја прочуена беседа, Господ нè поучи и како да се молиме: Кога се молите не употребувајте многу зборови. Бог, вашиот Отец знае што ви треба уште пред да го замолите. Молитвата да ви биде скромна и повлечена.

Влези во својата соба и затвори ја вратата зад себе и помолисе во тајност, и твојот Отец којшто гледа во тајност ќе те награди јавно.

Молете се вака:

Оче наш, којшто си на Небото, да се свети Името Твое, да дојде царството Твое, да биде волјата Твоја, како на Небото така и на земјава; лебот наш насушен дај ни го денес и прости ни ги нашите гревови како што и ние им ги простуваме на своите должници, и не нè воведувај во искушение, но избави нè од лукавиот.

Молете се постојано. Секој кој бара добива и којшто тропа ќе му се отвори. Каков е тој татко, ако неговиот син му побара леб да му даде камен; или место риба да му даде змија; или место јајце чкрапја? Кога вие, такви лоши какви што сте, знаеете добри дарови да им давате на своите деца, колку повеќе и поголеми дарови ќе ви даде Вашиот Отец небески којшто е вечната добрина, љубов и светост. Молете се постојано за да не паднете во напаст.

Зборот му е бремениот со значење, новост и неочекуваност: Што ако и сиот свет го добиеш а на својата душа и напакотиш? Или каков откуп ќе дадеш за својата душа? И ако се грижиш можеш ли да додадеш на својот раст? Или да направиш едно влакно на својата коса црно или бело? Ако некој те удри по десниот образ, сврти му го и левиот. Ако некој те поведе со себе еден километар, ти оди со него три. Ниту едно врапче не паѓа без знаење на Отецот, а вие сте многу повредни од нив, малуверни. Погледнете ги цветовите полски и птиците небески, ниту

сејат, ниту жнеат ниту предат, а со каква убавина ги облекува Отецот. Не грижете се, Отецот се грижи за вас. Одете во осаменост и одморете се. Не осудувајте! Простувајте! Љубите! Молете се. Не збирајте пропадливо богатство на овој свет.

Гората на Блаженствата

Сè што сакате другите луѓе да ви прават, правете им и вие на нив; зошто тоа е законот и тоа се пророците.

Нема сите коишто ми велат: Господи, Господи! Да влезат во царството Божјо, туку само оние кои што ја вршат волјата на мојот Отец небески

Секој човек којшто ги слуша моите зборови и ги

спроведува, личи на човек мудар којшто ја соградил својата кука на стена и нема бурите да ја срушат.

Целиот Нов Завет обилува со вакви поуки кои народот ги примаше се восхит и одушевување, „зашто тој учеше како некој којшто има власт.“ Неговиот стил не ја загубува никогаш својата блескавост. И соврмениот конвертита пишува:

„Ниеден опис на Христовиот живот па да го напише и најгенијалниот писател на светот, не може да биде поубав и посвршен од Евангелието. Простодушната трезвеност на првите четворица известители ги надминува сите чудеса на стилот и поезијата. И ние едвај можеме нешто да додадеме на она што тие го рекле.“

За да биде неговата проповед блиска и разбирлива земаше слики од секојдневниот живот: жетвата и жетварите; разбојниците кои го нападнаа патникот; овчарот и стадото; домаќинката која ја чисти куката; пријателот којшто доаѓа ноќе кај својот сосед да го замоли за услуга...

Религиозната порака обично ја облекуваше во приказна (споредба), едноставна и лесно прифатлива. Тие приказни го откриваа царството; некои зборуваа за големата доброта на Отецот и за неговата великодушност во постапувањето со нас; некои зборуваа за нашата љубов кон ближните и.т.н.

Чудесна е, на пример, приказната за блудниот син. Оваа приказна отргнала повеќе солзи и влеала повеќе утеха во очајните срца од колку што тоа го сториле сите напишани книги заедно. Тоа е така, зашто таа ја одсликува

вистинската реалност која секојдневно се повторува, а тоа е реалноста на нашата неблагодарност и лудост од една страна, и Божјата љубов, која што толку трпеливо чека и простува.

Како за пример, илустративно овде ќе ги наведеме повеќето Христови приказни и нивната главна порака:

Приказна за:	Порака:
Плевелот (каколот) во нивата	Доброто и злото во животот и судот.
Скриеното богатство	Вредноста на царството.
Убавите бисери	Тој којшто бара, наоѓа спасение.
Фрлената мрежа	Видливата црква е измешано тело.
Немилостивиот слуга	Должност да простуваме.
Работниците во лозјето	Предноста во служење не значи и предност во наградата.
Двајцата синови	Притворноста и каењето.
Женидбата на кралскиот син	Потреба од облеката на праведноста.
Десетте девојки	Будните припреми и бегрижната сигурност.
Талантите	Користење на предностите (дарбите).
Семето кое расте тајно	Правило за раст во религиозноста.
Чуварот на куќата	Внимателност; будност.
Двајцата должници	Благодарност за простувањето.

Добриот Самаританец	Активно добротинство.
Здодевниот пријател	Истрајност во молитвата.
Богатиот будала	Световно мисловноста.
Будноста на слугите	Очекување на Второто Доаѓање.
Мудриот управител	Совесноста и довербата во довереното.
Големата вечера	Универзалноста на Божиот повик.
Кулата; кралот оди во војска	Умноост, промисленост, мудрост и себенегирање.
Расипниот син	Татковската љубов кон повратениот грешник.
Неправедниот управител	Верност кон довереното.
Богатиот човек и Лазар	Безнадежната иднина на неверните.
Некорисните слуги	Господ има право на сето наше служение.
Парата	Радост над покајанието.
Неправедниот судија	Предноста на истрајната молитва.
Фарисејот и цариникот	Самоправедноста и понизноста.
Златниците	Трудољубивоста наградена, мрзеливоста казнета.
Куќа на камен и песок	Вистинскиот и лажниот позив.
Квасецот	Проширување, нараснување на верата.
Загубената овца	Радост над покајникот.
Свеќата под сад	Ширење на вистината.

Нова крпа на стара облека	Ново учење на стари предра- суди.
Ново вино во стари бочви	Нов дух во непрепродено срце.
Сејачот	Слушачите поделени во класи.
Синаповото зрно	Ширење на Евангелието.
Лошиот сопруг	Отфрлањето на Христа од Ев- реите.
Смоквата и сите други дрвја	Знаците на Второто Доаѓање.
Јаловата смоква	Некорисност и покрај милоста.
Овците и козите	Љубов кои блиските што имаат потреба.

Честопати Христос зборуваше пред големи маси народ. Понекогаш мораше да исплови подалеку од брегот за да може да говори. Слушателите беа восхитени од неговата проповед. Тој учеше како некој којшто има власт и авторитет. Во една прилика св. Петар му рече на Исуса дека Тој ги има зборовите на вечниот живот. Една жена слушајќи го неговиот говор извикала: „Блазе ѝ на мајката што Те доела.“ Дури и доушниците на неговите непријатели признаваа: „Никој човек не говорел како овој човек.“

Чудесата

На своите патувања со својата мала дружина, Христос се среќаваше со многу луѓе, зошто гласот за него насекаде беше достигнал, не само поради она што го проповедаше туку и поради необичните чудеса кои ги вршеше. Секогаш беше сострадателен спрема човечките неволји. Тој дојде

да спасува а не да осуди. Да донесе живот во изобилство. Трската што е скршена да не ја докриши, ниту искрата којашто тлее да ја згасне. Тој е во Отецот и Отецот е во Него и ги вршеше добрите дела на својот Отец. Тоа беа оживувања, воскреснувања на сè што е деформирано, исушено, заболено, што ја пореметило својата функција како последица на гревот. Тоа беше радосната вест на дело за ослободувањето и обновата на човештвото кое го започна Христос а денес продолжува да се врши преку Светиот Дух во неговата Црква, и не само на човекот туку и на сета природа.

Христовите чуда се едноставни и полни со доброта. Тие се знак на Божијата близина и љубов кон нас и потврда дека Исус е Синот Божи.

Првото чудо беше во гратчето Кана Галилејска кога на една свадба на домаќините им снеса вино. Исус ја претвори водата од камените садови во вино на молба на својата мајка. Евангелистот не известува: „Така Исус направи почеток на своите чудеса во Кана Галилејска и ја пројави својата слава, и учениците негови поверуваа во него.“

Ги лекуваше болните, губавите, куците, сувите, слепите, душевно болните и опфатените од злиот дух. Во неколку прилики воскресна мртви: малото девојче од Јаира, синот на вдовицата од Наим, пријателот Лазар од Витанија.

Од Него зрачеше исцелителна сила која ги лекуваше сите. Гласот за сето тоа се пронесе насекаде и луѓето

оставаа сè и тргнуваа по Него за да ја чујат неговата Божија наука и да се исцелат од своите болести и немоќи. Често-пати илјаден народ одеше по него надвор од градовите. Во две такви прилики го направи чудото на умножување на храната. Му се покоруваа и природните сили. Еднаш кога пловеа по Тиверијадското езеро и се закани на бурата: „Замолчи, престани!“, и веднаш стана голема тишина. Во една друга прилика учениците го видоа како оди по водата.

Импресивно беше чудото во Гадаринскиот крај кога ги избрка демоните од опседнатиот човек во глутникот свињи. Тогаш свињите гргнаа и се издавија во езерото, а Гадаринците гледајќи ја материјалната загуба не сакаа Христос да влезе во нивниот крај.

Во летото од третата година на неговото делување, Исус стигна близу до Кесарија Филипова. Тука во еден разговор ги праша своите ученици: „Што вели народот, кој сум јас?“ Тие му одговорија: Едни велат Јован Крстител, други Илија, а трети дека воскреснал некој од старите пророци. Тогаш им рече: а што велите вие за мене, кој сум јас? На тоа Петар му одговори: „Ти си Христос, Синот на живиот Бог.“ Христос го пофали: „Блазе тебе Симоне, сине Јонин! Зашто телото и крвта тоа не ти го објавија, туку Отецот мој којшто е на небесата. И ти велам ти си Петар, и на таа стена (Петар = стена) ќе ја сосидам својата Црква; и вратата на пеколот нема да ја надвлее. И ќе ти ги дадам клучевите на царството небеско и сè што ќе сврзиш на земјава ќе биде врзано и на небото. и сè што ќе разрешиш

на земјава ќе биде разрешено и на Небото.“ (Мт.16).

Тогаш Христос за прв пат ја прорече својата смрт и воскресение.

Една недела подоцна тие стигнаа во рамината Езрелон во која се издига гората Тавор. Тука ги зеде со себе учениците Петар, Јован и Јаков и се искачија на врвот на гората. Таму Исус се престори пред своите ученици: облеката му стана сјајно бела, и се појавија Илија и Мојсеј и зборуваа со Него, и глас се слушна од облакот: „Ова е мојот возљубен Син; него послушајте го.“

Гората Табор

Знак на противење

Свети Лука не известува за Христовото прикажување во храмот: „И ги благослови Симеон, и ѝ рече на неговата мајка Марија: еве овој овде е определен да собори и

подигне многу во Израилот, и за знак на кого ќе се противат“ (Лк. 2,34).

Христос ќе биде знак Божји од Небото, но сето тоа многумина ќе се борат да го оспорат не само од неговите современици туку и низ целата човечка историја.

Така во почетокот на неговото делување државните и религиозните водачи на Еврејскиот народ љубопитно гледаа на делувањето на младиот пророк од Галилеја. Но малку по малку сфатија дека во основа Христовото делување и учење не се согласува со нивните претстави за Бога и животот. Тој ги повикуваше луѓето на нов однос кон Бога. Исто така, истапуваше како авторитет поголем од Мојсеј, како да е Бог. Така на пример во Проповедта на Гората велеше: „А јас ви велам...“; кога простуваше гревови при исцелувањата, а само Бог може да ги простува гревовите; кога го кршеше прописот на обдржување на Саботата со мотивацијата дека Синот Човечки е поголем од Саботата; кога изјавуваше дека Тој и Отецот се едно и.т.н.

Сето ова беше протолкувано како хула на Бога, без да се поведе сметка за тоа дали Христос е навистина она за кое се претставуваше и коешто неговите дела го потврдуваа.

Кога ги избрка трговците од храмот и говореше во храмот без нивна дозвола, дојде до судир со книжевниците и фарисеите во кој што Христос ја разобличи нивната искривоколченост и лицемерие. Фарисеите и книжевниците беа највидните групи во еврејското опш-

тество. Но, објавената вера ја развија во практичен формализам и лицемерие со низа прописи. Поради својата гордост и лакомост тие застранија од заповедта на љубовта со неподелено срце. Тоа, а и зависта што сиот народ тргна по Христа, ги заслепија нивните срца со смрттна омраза и бес. И одлучија да го убијат. Потребен им беше само погоден момент кога не ќе биде присутен народот за да го фатат. Во ова им помогна Јуда, еден од дванаесетте. Тој им се понуди на властите да го предаде за 30 сребреници што во тоа време беше цената на еден роб.

Тајната вечера

Повеќето куќи во Еврејската земја, во Христовото време, изгледаа по својата архитектура, како коцка врз која е поставена помала коцка. Горниот дел обично беше наместената соба за гости. Во една таква соба Исус ја јадеше својата последна пасхална вечера со своите ученици.

Пред самата вечера, Тој препаша риза и им ги изми нозете на своите ученици, поучувајќи ги на тој начин на понизност и љубов: „Поголемиот меѓу вас да биде како најмалиот, и тој што е старешина да биде како слуга.“

И им даде нова заповед на љубовта: „Нова заповед ви давам да се љубите еден со друг. По тоа ќе ве познаат дека сте мои ученици, ако имате љубов меѓу себе. Најголема љубов е кога некој ќе го положи и својот живот за своите пријатели.“

На вечерата Христос се прикажа себеси како нова пасхална жртва, како Божиото јагне кое се жртвува за простување на гревовите на мнозина (во арамејскиот јазик, мнозина = сите).

Тој го зеде лебот, му заблагодари на Отецот и рече: „Земете јадете; ова е моето тело, кое се дава за вас.“

Потоа ја зеде чашата и рече: „Пијте од неа сите, ова е мојата крв на новиот завет, која ќе се пролие за мнозина!“

Лебот се крши а виното се излива што значи - смрт. Христос нè љубеше со најголемата можна љубов, го положи својот живот за нас.

Тој нареди лебот да се јаде и виното да се пие во негов спомен.

Среќаваме и други важни зборови за Христовото тело и крв:

„Јас сум живиот леб, којшто слеглов од Небото. Ако некој јаде од овој леб, ќе живее вечно; лебот којшто јас ќе го дадам е моето тело за живот на светот!“ (Јн. 6,51-52)

„Навистина, навистина ви велама: Ако не го јадете телото на Синот Човечки (Син Човечки = назив за Месија) и не ја пиете неговата крв, нема да имате живот во себе. Кој го јаде моето тело и ја пие мојата крв, има живот вечен, и јас ќе го воскреснам во последниот ден. Зашто моето тело е вистинско јадење и мојата крв е вистинско пиење. Кој го јаде моето тело и ја пие мојата крв, останува во мене и јас во него. Како што мене ме прати живиот Отец, и јас живеам поради Отецот, и тој којшто мене ме јаде, и тој ќе живее поради мене“ (Јн. 6,54-58).

Значи по осветувањето на лебот и виното на светиот престол за време на Светата Литургија, во вид на леб и вино кое го викаме Прическа, лежи закланото и жртвувано, но секогаш живо Јагне Божјо кое ги одзема гревовите на светот. Преку Причесното во нас струи новиот живот Божји, којшто за нас го заслужи Христос со своето страдание и смрт.

Потоа Христос во својата таканаречена првосвештеничка молитва се обрати до Отецот да ги зачува оние кои поверуваа во Него, и љубовта со која Отецот го љуби Синот да биде и во нив:

„Сите да бидат едно, како што си Ти Оче во мене и јас во Тебе, и тие да бидат едно во нас“; „...И им го објавив Твоето Име и ќе го објавам, и љубовта, со која ме љубеше, да биде во нив и јас во нив.“

Осуден, распнат и погребен

По вечерата Исус со своите ученици отидоа во Маслиновата градина, негово омилено место за починка. Тука додека учениците спиеја, Исус се молеше на Отецот да го одмине чашата на страданијата и понижението. Но, да се исполни волјата на Отецот.

Во меѓувреме Јуда Искарот, предавникот ги доведе властите кои го фатија Исуса и го доведоа пред првосвештеникот Кајафа. Тој кратко го испрашуваше и го затворија до утрото. Утредента беше свикан Синедрионот, највисокиот Еврејски совет за религиозни прашања, составен од 70 највидни членови од странките на фарисеите, книжевниците (познавачи на Писмото), рабините, свештениците, садукееите и старешините. Бидејќи пред овој совет Исус изјави дека е Месија и Син Божји; беше оптужен за хула за која казната беше смрт. Но смртна пресуда можеше да изрече само Римскиот управител. Затоа Исус беше одведен кај Пилата. Го оптужија дека се прокламирал како цар Јудејски. Пилат гледајќи дека е предаден од завист и злоба се обидувахе да го спаси. Кога разбра дека Исус е од Галилеја, го прати при Ирода кој управуваше со таа покраина којшто во тоа време се наоѓаше во Ерусалим. Ирод го исмејуваше и го изругуваше Исуса и пак нареди да се врати кај Пилата. Пилат сè помлак и понедоследен попушти пред насобраната и поткупена маса. Според обичајот да се ослободи за празникот еден осуденик на смрт, народот можеше да избира меѓу Исуса и злосторникот Варава.

Поткупената маса го избра Варава.

Христос го понесе својот крст на Голгота. Тука беше распнат меѓу двајца разбојници. При крстот стоеја мајка му Марија и Јован, љубениот ученик.

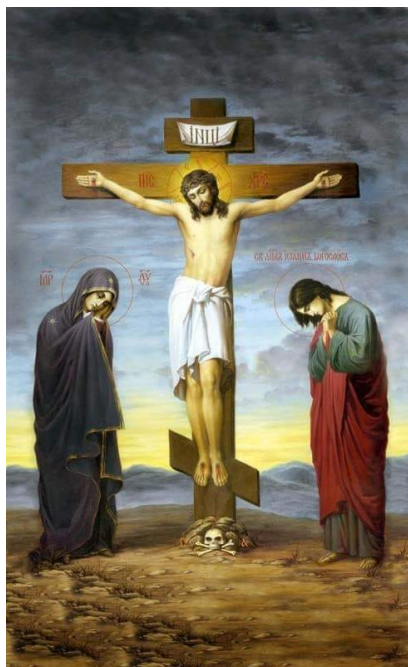
Неговите последни зборови на крстот беа:

„Оче прости им зошто не знаат што прават.“

На покајаниот разбојник: „Навистина ти велам, уште денес ќе бидеш со мене во рајот.“ На својата мајка: „Жено, еве ти син....“ На ученикот Јован: „Сине, еве ти мајка.“

Молитвен повик од пророчкиот псалм: „Боже мој, Боже мој, зошто ме остави?“ „Жеден сум“ „Свршено е!“

Пак зборови од пророчкиот псалм: „Оче во твои раце ја предавам својата душа.“

Вечерта еден виден член на синедрионот, Јосиф од Ариматеја, заедно со Никодима, исто така, член на синедрионот, побараа дозвола од Пилата да го симнат телото Исусово. Го завија во скапо платно и го положија во нов гроб издлабен во стена.

Распнатиот воскресна

Христос во неколку наврати ја навести својата смрт и воскресение на своите ученици. Св. Лука пишува: „Но тие од тоа ништо не разбраа. Тој збор им беше тајна, не сфатија што им рече“ (Лк. 18,34).

Поради ваквите Исусови изјави, првосвештениците и фарисеите побараа од Пилата да се запечати гробот и да се постави стража којашто ќе го чува, „зошто овој лажливец уште додека беше жив рече: по три дена ќе воскреснам“ (Мт. 27,63).

Најран извештај за воскресението среќаваме во посланицата на св. Павле до Коринтјаните:

„Ви предадов најпрвин она што го примив, дека Христос, согласно со Писмата, умре за нашите гревови, дека беше погребен, дека третиот ден, согласно со Писмата, воскресна, за да се јави на Кифа, потоа на Дванаесетте. Потоа им се јави на браќата кои заедно беа повеќе од пет стотини, од коишто повеќето уште се живи, а некои веќе умреа. Потоа му се јави на Јакова, па потоа на сите апостоли. И најсетне ми се јави мене како на недоносениче“ (1Кор. 15,3-8).

Тоа неделно утро е полно со радост. На жените коишто го посетија гробот им се јавија ангели и им рекоа дека Он е жив. „Зошто го барате живиот меѓу мртвите? Тој воскресна како што ви рече.“

По воскресението ѝ се јави Исус на Марија Магдалена покрај гробот. Таа помисли дека е градинарот, но кога го препозна Учителот, Тој и рече: „Не допирај се до мене, зашто уште не сум се вратил кај мојот Отец; туку оди кај браќата мои и кажи им: се враќам при својот Отец и при вашиот Отец; при својот Бог и при вашиот Бог.“

Така Исус им се јави и на двајцата загрижени ученици коишто одеа по патот кон Емаус; на учениците кога само Тома беше отсутен, и еднаш кога беше и Тома тука; на учениците покрај Тиверијадското езеро; на учениците на гората во Галилеја и сл.

Во овие јавувања Христос им даде власт на своите ученици да простуваат гревови и налог да го проповедаат Евангелието на секое создание, и ветување дека ќе остане со нив сè до крајот на светот.

Христовото воскресение е клучниот настан во неговиот живот и мисија и во целокупната човечка историја.

На патот за Емаус

Св. Павле пишува:

„Ако Христос не воскресна, тогаш неоснована е нашата проповед, неоснована е и нашата вера.... Без вредност е вашата вера; вие сеуште сте во своите гревови“ (1Кор. 15,19).

„Но, сега! Христос воскресна од мртвите“ (1Кор. 15,20).

Христовото воскресение е Божјо дело кое од темел го смена текот на историјата.

Празникот на Христовото воскресение е Велигден. Црквата го уоквирила доаѓањето на овој најрадосен празник со припремите на великиот пост, страсната седмица во која се спомнуваат настаните од последната недела од Христовиот живот, Велигден - Неделата на воскресението со своите свечени служби со радосниот рефрен кој што многукратно се повторува:

„Христос воскресна од мртвите, со смртта смртта ја

победи, и на тие кои беа во гробовите живот им дарува.“

Се вознесе на Небо

Во текот на 40 дена по своето воскресение, Христос ги поучуваше своите ученици на тајните на Царството Божјо. На четириесеттиот ден Тој ги поведе своите ученици на Елеонската гора. Тука им го повтори своето ветување за праќањето на Утешителот: „А вие останете во градот Ерусалим додека не се облечето во сила одозгора.“

Потоа Христос се вознесе на небо и седна од десната страна на Отецот, што ќе рече - во љубовта и славата на Отецот...

Христовото вознесение го нарекуваме Спасовден. Со овај настан заврши Христовото физичко присуство на земјава и неговата искупителна мисија за спасението на светот.

Го испрати Ветениот

Среќаваме во св. посланици: „Зар не знаете дека сте Божји храм и дека Духот Божи станува во вас?“ (1Кор.3,16); „Кој го нема Духот Христов, не му припаѓа“ (Рим. 8,9); „А ние знаеме дека Христос борава во нас со, Духот којшто ни го даде“ (1Јн. 3,24).

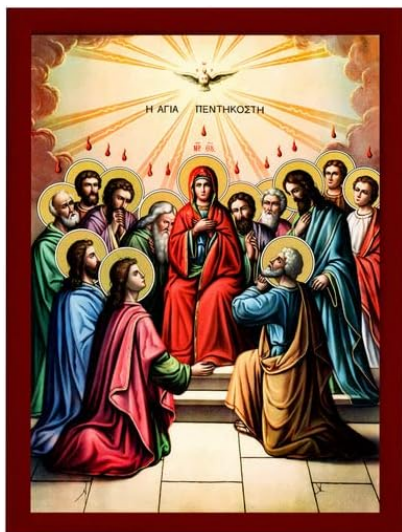
Уште старозаветните пророци зборуваа за ова - дека Христос ќе го донесе дарот на Духот со којшто ќе го воспостави Царството небеско. Тој Дух благо одвнатре ќе ги

поучува и ќе ги води луѓето во мир и радост да ја запознаат Божјата волја. /Пророкот Исаија зборува за даровите на Духот кои ќе почиваат на Месија: „Духот на мудроста, умноста, јакоста, знаењето, побожноста и стравот Божи.“

Христос се вознесе и се врати при Оца за да може Светиот Дух да биде пратен. „Тој нема да зборува од себе.... Тој ќе земе од она што е мое“ (Јн. 16,13-14). Тој ќе биде „исполнение на ветувањето на Отецот“, „сила од висините“, „Духот на вистината.“

Светиот Дух е третата Ипостас на Светата Троица. Тоа е Бог живототворен, Којшто излегува од Оца, и Којшто Исус ни го праќа да остане со нас засекогаш како советник, бранител и утешител.

Десет дена по Христовото вознесение, додека апостолите и Марија беа на молитва во една кука, наеднаш се слушна голем шум кој како да доаѓаше од Небото и слезе

врз куќата. Оваа појава собра многу народ. Апостолите излегоја надвор и полни со радост и одушевување почнаа да зборуваат, така што насобраните луѓе помислија дека се пијани. Тогаш апостол Петар ја изрече својата прва проповед за Христа, дека Тој е вистината и спасението на светот, дека Тој е нашиот Бог и Господ.

Трогнати од неговиот говор слушателите прашаа: „Луѓе, браќа, што да правиме?“

А Петар им одговори и рече: „Покајте се, и да се крсти секој од вас во Името на Исуса Христа, за простување на гревовите; и ќе примете дар на Светиот Дух.“

Тогаш се крстија 3000 души. Овој ден е роденденот на Црквата, зашто со тоа започна конверзијата на народите.

Христос не нè остави сами. Со нас на земјава е нашиот Бранител, Светиот Дух, за да нè поучи на секоја вистина и да нè зачува и освети. Да ни помогне да го сфатиме Евангелието дека е од Бога и да ни помогне да го разбираме и исполнуваме.

Светиот Дух носи дарови: зборување на непознати јазици, исцелување, пророштво и.т.н. кои биле чести во првата Црква. Но, постојат и „пообични“ дарови на Духот. Нив ги набројува св. Павле: „Плодови на Духот се: љубов, радост, мир, трпеливост, благост, доброта, верност, кроткост, воздржливост“ (Гал. 5,22). Љубовта, како што и порано спомнавме, е највозвишениот дар на св. Дух.

Празникот Духови го славиме 50 дена по Христовото воскресение.

На овој празник се пее тропарот:

„Благословен си Христе Боже, којшто апостолите ги покажа како премудри ловци, кога им го прати Светиот Дух и со нивна помош го улови сиот свет. Слава ти Тебе којшто го љубиш човекот.“

Христовата Црква

Уште од самиот почеток Исус околу себе го прибираше народот. Од народот избра 12 соработници кои грижливо ги поучуваше и подготвуваше. Сите луѓе кои поверуваа во него ги нарекуваше своја Црква (црква = заедница на луѓе кои веруваат во Христа).

Христова омилена слика за својата Црква беше стадото (верните), на кое Тој му е добриот пастир. Прекрасна споредба направи св. Павле којшто Црквата ја нарекуваше Христова свршеница која што Тој – свршеникот, ја очисти со водното капење за да нема во нејзе порок или мана, или нешто слично, туку да биде света и безгрешна. Христос, нејзиниот свршеник толку ја љубеше што самиот се предаде за неа. Св. Павле зборува за Црквата исто така како за тело Христово; Христос е главата а неговото мистично тело е Црквата. т.е. сите верни. За оваа поврзаност зборува и самиот Христос, дека Тој е лозата а верните се гранчињата. Како што лозата им дава живот на гранчињата, така Христос, духовната лоза им дава изобилие живот на членовите на својата Црква. Тој нов, натприроден живот струи преку светите тајни на Црквата.

На Црквата Христос ѝ го подари богатството на својата вистина и светост. Затоа таа се нарекува „столб и тврдина на вистината“ (1Тим. 3,15). Вистински чувар и толкувач на таа вистина се светите оци кои се познати по својата светост и се сложуваат во своите толкувања на Светото Писмо, затоа што го имаат Духот на вистината којшто живее во Црквата. Затоа единствено автентично толкување на Светото Писмо има Црквата и нејзиното учителство.

Светиот Дух борави во Црквата и делува преку светите тајни. Целта на неговата мисија во Црквата е да ја препознаеме и да поверуваме во Божјата Реч, и да соучествуваме во Божјата љубов, и така да станеме соучесници во Божјиот живот.

Со светото Крштение, ние се очистуваме од гревовите, постануваме членови на Црквата и граѓани на Царството Божјо; со Миропомазанието добиваме помош за јакнење во духовниот живот; со Причестувањето се соединуваме со Телото и Крвта Христови за простување на гревовите и за учество во вечниот живот; со Покајанието (исповед), добиваме простување на гревовите направени по светото крштение; со Елеоосветувањето добиваме исцелување од телесните и духовните болести; со Бракот се дава благодатна сила Божја која осветува и ја зајакнува брачната заедница; со тајната на Свештенството се добива дар на свештенослужење, проповедање и душогрижничтво.

Со делувањето на св. Дух преку овие свети тајни, во

душите на верните стапуваат небеските духовни дарови за кои Христос рече: дојдов да донесам радост и живот во изобилие. Духовно средиште на христијанскиот заеднички живот е св. евхаристија.

Поради ова секој христијанин е должен да присуствува во неделите и празниците на службата Божија, да пости и да се исповеда во одредените постови, да ги почитува свештените лица и други слични обврски.

Од Христовото време поминати се веќе скоро 2000 години. Пропаднаа царства и системи, култури и цивилизации. Но, на својата Црква Христос ѝ вети „дека вратата на пеколот нема да ја надвлее.“ И таа живее витална и млада и собира во своите мрежи нови и нови милиони членови. Низ својата историја, бидејќи и самата е богочовечки организам, имала погрешки и застранивања кои се должат на човечкиот фактор. Имала напади од надвор, особено крвавите прогони во првите векови од нејзиното постоење во паганскиот свет. Ја растргнувале ереси и лажни учења и учители, ја обеснажиле големи поделби и расколи. Особено голем е расколот меѓу источната Православната Црква и западната Католичката. Разделеноста со векови се потхрануваше со негирања, недоразбирање и омраза. Тек во најново време сведоци сме на меѓусебни контакти, зближување и дијалог. По илјада години двете половени на Христовата Црква кои се изградени на апостолските темели, се препознаваат една другата како две гранки на исто стебло, иако прекрасно расцутени со различни цветови. Различноста не одзема од убавината

туку ја умножува.

Подоцна се јави Реформацијата со своите крупни за-
странувања во своето учење дека Библијата е доволна како
извор на вистината и секој може правилно да си ја тумачи,
од која денес дури и кај нас се присутни многу секти (во
народот наречени - новOVERCI), со своите ревни но произ-
волни и штетни учења. Самиот факт што ги има многу и
различни, а сите тврдат дека ја поседуваат единствената
вистина, е доказ дека застраниле и дека не се духовен
насад Господов.

И нашиот Македонскиот народ накалемен на духов-
ната лоза на Христовата Црква, донесол невидена убавина
од духовни цветови - ризница на културни и духовни
вредности. Љубовта кон Христијанската вера симпатично
прозвучува дури и во народната песна: Еден турски вели-
каш ѝ нуди на убавата млада мома Македонка огромно
богатство и чест, само ако појде за него и се потурчи.
Младата девојка отфрла сè со зборовите:

„Јас си ја сакам верата, нашата вера убава, нашата
вера рисјанска, секоја Недела Велигден“ (Велигден =
Воскресение).

Во последно време Светиот Дух ја поттикнува Црк-
вата кон зближување, разбирање и љубов меѓу разделените
браќа. Тој покрет наречен - екуменизам, ќе го оснажи и
обнови изворниот лик на Црквата.

Црквата, исто така, денес се отвора да дискутира со
секој човек. Прави напори да го поприми ликот на чиста
чуварка на вистината, добра и понизна, пожртвувана

служителка во служба на Бога и на луѓето.

Црквата – Христовата лаѓа на спасението

7. ШТО ТРЕБА ДА НАПРАВИМЕ?

Покајте се!

Ние обично одиме низ животот некритички, не ги разгледуваме своите постапки, зборови, чувства. Живееме некако спонтано, според нашите наследни особини и склоности. Во определени околности реагираме онака како што ни е по волја, постапуваме според нашиот начин на мислење и делување.

Ако ние критички се осврнеме на тоа наше делување, ќе откриеме дека во него има и премногу несоодевство, нечистотија, расипаност и застранетост, во споредба со она што тие би можеле и би требало да бидат. Место човекот да живее во здружност и хармонија со својот Создател, со создадениот свет, со другите луѓе и со самиот себе, тој е растргнат, полн со немир, бунт, омраза, болка, страв, страданија. Поради ова човекот е во грч. Дури и создадениот свет стенка, трпи и воздивнува чекајќи забавување.

Причината за сето ова лежи пред сè во нашата склоност да го негираме Бога. Човекот си се замислува како главен фактор на сè. Кога себеси си се прецениме на тој начин, тогаш нема место за Бога. Човекот во тој случај го зазема местото кое му припаѓа на Бога. Тоа е истиот пад на гордоста со кој отпаднал и противникот и првите луѓе. Во нас се крие никулецот на истата опасност. Да си поставиме мерило, да се поставиме главни, да го отфрлиме

присуството на Бога, да си станеме автономни, да не си се сфатиме себеси како дар, иако Бог сè ни дарува.

Со таквата погрешна основна определба настанува нарушување на хармонијата која би требало да постои меѓу нас и Бога, а и во однос на другите луѓе и созданија. Се губи правата ориентација и тогаш влегуваме во погрешни односи и делувања. А секој прекршок на објавениот Евангелски закон на љубовта, и напишаниот во нашите срца - совеста, ја продлабочува и зголемува таа дисхармонија и деструкција на човековиот живот.

Вообичаени изрази за таа грешна духовна поставеност спрема Бога се: гордост, хула, гнев и бунт спрема Бога; индиферентност, неверие, световна мисловност и сл.

И кон блискиот се нарушува хармонијата. Блискиот не претставува брат и битие со висока вредност, како личност и Божие создание, туку објект, сопарник и противник. Поради ова себелубивиот принцип на таа духовна искривоколченост и испревртеност овде наоѓа многу начини и средства во борбата за престиж: омаловажување, осудување, оцрнување, клевета; туркање, ласкање и полтронство; лага, кражба, лакомост, омраза, навреди, повреди, убиства....

Ни спрема себе човекот со годоумниот и себелубивиот принцип не е добар. Тој ги злоупотребува даровите дадени од Бога. Целисходното го прави бесцелно: пијанство, стомакоугодие, блуд... Еден пример, како илустрација поблиску ќе ни го осветли ова: Бог по својата милост уреди човекот да стане соучесник во создавањето на животот. Но

човекот тоа го извртува да му служи на егоистичното задоволство. Притоа ако дојде до зачнување на новиот живот, човекот насилно го уништува новиот живот со прекин на бременоста (абортус), што е убиство на човек, зашто човекот е човек уште од самото зачнување. Овој грев денес е толку проширен и толку површно се оправдува што е слика на длабоката паднатост на нашата природа и кобното проклетство кое самите себе си го нанесуваме.

Ваквата деструктивност се наоѓа во сите свери каде што е на дело грешниот принцип и начин на делување.

Иако гревот е многу комплексен и неговата тежина зависи од повеќе околности, грубата класификација на гревовите би изгледала вака:

Несмртни, полесни гревови, направени со збор, помисла и дело; ги има многу и тешко е да се именуваат и набројуваат.

Смртни гревови (кои го одделуваат човекот од Божјата благодат) се: гордост, лакомство (среброљубие), блуд, завист, неумереност во јадење и пиење, гнев, униние (мрзоволие на духот).

Гревови кои викаат до Небо: намерно убиство, содомија, угнетување на сирачиња и вдовици, неиздавање и закинување на заработката.

Гревови против Светиот Дух: Гордо да се надеваме во Божјата милост, а постојано да грешиме; да очајуваме и да не се потпираме на Божјата милост; да се противиме на позната вистина; да се завидува на туѓата среќа; да не се примаат добри совети; тврдоглаво да се остане во

непокајание.

Ако повнимателно се загледаме во сушноста на грешниот принцип кај човекот, ќе забележеме дека тој е покренат од една егоистична, себеживничка сила чиј центар е нашето себелубие и егоизам.

Човекот, којшто го практикува грешниот живот личи на сув, пуст, каменит предел во кого нема никаква свежина и зеленило, никаков плод, добрина и надеж. Тука е само беда и очај, безнадежност и богооставеност. Плач и чкртање со заби.

Живеејќи грешно ние ја искусуваме оддалеченоста од Бога, изложени на неспокој, тежина, болка и очај. Тоа е критичкото време кога треба да се освестиме. Со нашиот грешен живот многу сме се оптоварили и себеси и блиските, зошто гревот е принцип во којшто има нешто мазохистичко, деструктивно и разурнувачко. Гревот е против нашето вистинско добро или доброто на другите или против Божите добра. Последиците се оштетувања на нашето духовно и телесно здравје и на сите други наши и туѓи духовни и материјални добра. Најголемата штета што си ја нанесуваме со гревот е духовната смрт – „зашто платата за гревот е смртта“. Со гревот ние ја губиме Божјата милост и духовниот живот и во таков случај живееме како духовни мртвци.

Покајанието

Време е да се освестиме и да се свртиме назад. На местото на грешката да ги обновиме раскинатите релации. Да си го заземеме реалното место и вредност и важност. Да воспоставиме релации на понизност и љубов и да вложиме напори за остварување на вистинското добро. За да се подобриме, да заздравиме духовно и телесно, и да имаме живот. Да ги здобиеме добродетелите: верата, надежта и љубовта. Од нив произлегуваат и другите: моливата, постот, милосрдие, мудроста, правдата, јакоста, целомудрието. Љубовта е поголема од сите.

Главните гревови треба да ги надоместуваме со добродетелите спротивни на нив: Гордоста со кроткост и смирение; лакомството со дарежливост; блудот со противење на телесните желби и чистотата; зависта со љубов; стомакоугодието со воздржливост и трезвеност; злопамтењето и гревот со трпение и незлопамтивост; унинието со трудољубивост.

Оваа точка на свртување е обратувањето или покајанието. Тоа е свртување од мракот и зоната на Сатаната, кон Бога, светлината и доброто.

Секоја наша постапка збор или помисла и најситните и најнезабележливите имаат свој морален значај. За сè ќе се одговара и за сè ќе се полага сметка.

Тоа наше свртување треба да се изврши веднаш и со сите наши умствени и физички сили. „Еве сега е време најдобро, еве сега е денот на спасението.“

Овдека ни е означена чудесна патека од духовните оци. Тоа е предел со невидена убавина. Тоа е духовната наука за Добротољубието по која се приближуваме кон прекрасноста на Бога.

Сето ова можеше да се случи само ако Божјата милост ја посети човековата душа. Затоа таа посета е најголемата промена и новост во животот на секој човек. Божјата милост е тешко да се дефинира. Тоа значи дека сме му драги на Бога. Тоа е Божја помош која ни помогнува, нè обденува и преобразува. Честопати дејствува преку другите луѓе, настани, Светото Писмо и поуките на светите оци, или како „светлина која го осветлува секој човек што доаѓа на свет,“ и.т.н. Божијата милост нè бара и нè посетува иако не ја заслужуваме. Тоа покажува колку е добар Господ, колку е човекољубив и милостив „зашто нè љубеше уште додека бевме во грев.“

Овие духовни промени се случуваат понекогаш бавно и со многу препреки, колебања, недоследности, сомневања, тешкотии... Често пати ние сме под теретот на помислата дека сме грешни, дека за нас не постои можност за поправка и спасение. Нашата природа е посклона на гревот отколку на доброто и добродетелта. Ние тешко се оделуваме од грешната нечистотија. Можно е да не вознемируваат и напасти од духовниот непријател. Човек може да се ужасне од сè она што може да му падне на памет. Постојат и такви неописиви помисли кои хулат на Бога и на сè свето. Духовниот противник со тоа сака да не збунува и застраши. На нив не треба да им се обрнува никакво

внимание, зошто тие не се наши и зошто само на тој начин противникот се повлекува. Треба да станеме и ведро да појдеме кон нашиот Отец.

Треба да знаеме дека нашата грешност е како грст прашина фрлена во океан. Толку е голема Божјата љубов и милосрдие кон нас. Бог ќе нè пресретне и ќе ни помогне. Тој е Бог на љубовта, мирот, радоста и е на наша страна. Тој дури сè свртува на добро на оние кои се свртуваат кон него, го бараат и го љубат.

Но, во понатамошниот наш живот ние мора со сите сили да се пазиме од гревот. Покајанието навистина е работа на целиот живот, но ние мора да се освестиме дека грешејќи ние одиме по работ на пропаста и во секој момент може да се стрмоглавиме во нејзе. Мора стално пред себе да ги имаме Христовите зборови: „Оди и не греши повеќе, за да не ти биле полошо!“

Христос нè опоменува: „Но чувајте се вашите срца да не отежнат од разузданост, пијанства и претерани грижи за животот; и да не дојде на вас овој ден одненадеж како примка; ќе дојде имено на сите кои живејат по сета земја. Туку бидете будни и молете му се на Бога во сето време, за да сте кадри да го избегнете сето тоа што ќе се случи за да застанете пред Синот Човечки“ (Лк. 21,34-36).

Верувајте!

Обично во секојдневниот живот, зборот „вера“ како да содржи во себеси извесна несигурност: верувам дека е тоа

така. т.е. веројатно е тоа така, но со тоа не се изразува потполна сигурност.

Во друга прилика истиот збор може да го употребиме во поинакво значење: „му верувам на овој човек.“ Го познавам добро неговиот карактер, неговиот живот, неговото срце и душа. Имам доверба во него.

Но, кога зборуваме за христијанската вера, зборот вера означува - свест, доверба, знаење за Христа. Не да го прифатиме Христа само како историска личност и пророк и прекрасен човек поради неговото учење, дела и пожртвуваност, но да му веруваме на она со коешто Тој се претставуваше. А Тој се претставуваше како Син Божји, дека доаѓа од Небото, дека неговата мисија е да го објави Бога и да му го покаже на човекот неговиот смисол и назначение за да го спаси светот. Евангелистите како очевидци го опишуваат тоа што го гледаа во неговиот живот,

Но, срцата на слушателите не беа еднакво расположени кон Христа. Некои беа отврднати од злоба, гордост и световна ориентираност. Место да се определат за соработка и промена, тие ја искористија својата слобода за да се спротивстават на Учителот и да се оградат. Некои од нив дури и очигледно добрите чудеса за оздравување му ги припишуваа на противните сили...

Други, едноставните по дух, ја прифатија неговата проповед, го следеа и го славеа Бога поради чудесата кои ги вршеше и „што таква власт им дал на луѓето.“

Ова покажува дека верата не зависи од интелектуалните способности кои се само дел од човечките

способности и кои можат да го заплеткаат човекот во јало-ви логички и доказни преокупации.

Една мала група полека грижливо беше воспитувана сè додека еден од нив не го исповеда: „Ти си Христос, Син на живиот Бог.“ Христос ја пофали оваа вера, и рече дека ова Петар го откри со помош на Божијата милост: „тоа Отецот небески ти го откри, а не човековиот ум и тело.“

Ова покажува дека потребна е милоста од горе, од Бога, за да се препознае Христос како Син Божи.

Сепак, потребно беше да дојде Светиот Дух врз апостолите за да ја почнат својата проповед за Речта која што се овоплоти, и да започне конверзијата на народите.

Неговите ученици и следбеници, (и секој што го препознава и прифаќа и верува во Христа, е негов следбеник и ученик), се уверени, свесни, прифаќаат дека Христос е Синот Божи и дека неговата објава и искупително дело се вистината за светот, за Бога и за човекот.

Таа порака која одушевено и по цена на своите животи ја пренесоа неговите ученици, допира и до нас. И ние сме во истата ситуација во која се наоѓаа Христовите современици. И пред нас е неговата проповед, неговите чудеса, неговиот небески авторитет, верно и искрено пренесени од очевидците. И од нас се бара радикална промена и определба на нашите срца. Дури ние сме во привилегована положба зошто нашиот Бранител веќе 2000 години борава на земјава.

И ние сме пред одлука. Можеме да си останеме рамнодушни и да не ги третираме најважните теми на

нашиот живот – Бог, смисолот на животот, смртта, вечноста. Можеме да се оградиме од Христа.

Но можеме да речеме и „да“ на Божјата објава и Божјото сведочење за себеси, кога помогнати од милоста ќе увидиме дека пораката е автентична и ја препознаеме небеската интервенција. Важно е да се отвориме за Бога и да го замолиме за милост за да ја овозможи нашата вера: „Верувам, помогни ми во мојата невера“; „Зголеми ни ја верата.“

Ова бара и голем ангажман од нас. Можеби потполна промена и обнова. Зашто Христос бара многу од нас: да оставиме сè, дури и самите себе. А нуди вечно блаженство и живот, заедништво со Отецот којшто е неискажлива љубов и доброта.

На овој начин и ние можеме да имаме вера во Христа, т.е. сознание, свест за Него дека Тој е Синот Божи, и потполно предание и доверба во него, што го опфаќа целиот човек, целиот негов ум и срце. Можеби нашата вера би била полесна да бевме очевидци и Христови современици, но нашата вера има поголема вредност: „блажени се оние кои не виделе а поверувале.“

Оваа вера ги опфаќа и ги препознава и поранешните Божји интервенции во Стариот Завет, кога Бог го избавуваше и го водеше избраниот народ (Христос рече дека Мојсеј и пророците зборуваа за него); потоа Христовото овоплотување и раѓањето од Дева Марија; неговата проповед и чудесата; страданијата, смртта и погребението; воскресението, вознесението и праќањето на Светиот Дух.

Тоа наше „да“ на Бога и соработката со Божијата милост и живот според Христовите заповеди е личен однос за верникот од најдлабоко значење. Тој однос се гради и осведочува во текот на целиот човеков живот. Верата гледана од овој аспект не е збирка на прописи или убави начела. Таа пред сè е одана приврзаност на една Личност, на Исуса Христа. Треба лично да се поврземе со Него, да другаруваме, да го прифатиме како свој Бог и Спасител.

Оние кои предњачат во верата зборуваат за искуство, доживување на Бога. Не пример св. Павле вели: „Не живеам повеќе јас, туку Христос живее во мене.“ Тоа е нов чудесен живот и заедништво со Светото Тројство, којшто е непресушна конверзија и доживување на Божијата милост и љубов уште овде на земјава.

Како начин за дознавање на стварноста, верата е единствена и прекрасна можност овозможена од Бога на човекот да ги разбере исконските тајни за постоењето и смисолот на светот и човекот. Кога ќе го препознаеме Христа и неговата објава како Божји, знаеме дека тоа е единствената вистина. „А ова е вечниот живот, да те запознаат тебе, единиот вистински Бог, и онега кого што си го пратил, Исуса Христа“ (Јн. 17,3). Пред нас се отвораат неочекувани перспективи и увид дури и во „непристапната тајна“. Сме го нашле недостижниот одговор којшто со нашите дознавачки средства никогаш не би го откриле. На тој начин Христовиот одговор е единствениот одговор за вистината на светот и човековото постоење.

Кој се крсти ќе биде спасен

Ако сме се почувствувале слаби, грешни и недостатни, сме почувствувале потреба од утеха, обнова, здравје, среќа, радост; потреба од Бога и спасение, ние сме на добар пат да ја почувствуваме Божијата милост. Доколку преку Христовата Црква допрела и до нас Радосната вест или уште повеќе - сме поверувале во Бога и во Оној којшто е пратен - Исус Христос, ние сме пред вратите на спасението и вечниот живот.

Следниот најважен чекор којшто треба да го направиме е нашето крштение.

„Навистина, навистина ви велама, ако некој не се роди од вода и Дух, тој не може да влезе во Царството небеско“ (Јн. 3,4-5).

„Кој поверува и се крсти ќе биде спасен!“

„Одете и научете ги сите народи, крштевајќи ги во Името на Оца и Сина и Светиот Дух“ (Мт. 28,19).

Со чинот на светото крштение ние на видлив начин стануваме членови на заедницата на верниците кои веруваат во Исуса Христа - дека е Тој Синот Божји и Спасител на светот, т.е. стануваме членови на Црквата.

Господ ја избра водата како материјална и видлива страна на овој чин. Водата е лулката и родителката на животот; таа се наоѓа лесно и насекаде и е симбол на чистење и миене.

Свештеникот трикратно го потопува крштеникот во водата изговарајќи ги зборовите: „Се крштева Божиот раб.... (името), во Името на Оца и Сина и Светиот Дух. Амин.“

Водата означува миене, очистување од гревовите: прародителскиот и личните гревови; и ново раѓање.

Новото раѓање се состои во тоа што во тој момент Светиот Дух влегува во нас и нè исполнува со благодат; ни дава живот и нè прави деца на небескиот Отец. Со Светиот Дух ние стануваме Христови; ние сме во Христа и Христос е во нас; „во Христа се облекуваме.“

Водата исто така симболизира и потоп и смрт. Во нас умира стариот човек: себичноста, гордоста, лакомоста, слепоста.... Затоа св. Павле вели:

„Или зарем не знаете дека сите коишто сме крстени во Исуса Христа, во неговата смрт сме крстени? Значи со него заедно сме закопани преку крштението во смртта“ (Рим. 6,2-4).

Христос го избра патот на служење, подложност и послушност сè до смртта којашто ја нарекуваше свое крштение. Оите кои се крстени во Христа значи дека се согласуваат со овој пат. Христос нас нè откупи, но и ние треба да се придружime на своето откупување и откупувањето на другите, на неговиот начин.

Божиот живот којшто ни е подарен на крштението, потребно е да се развива со верата зошто само така човекот може да живее во Царството Божјо. Потребно е како дете Божјо тој да ги избегнува сите дела на ѓаволот, и

да исполнува сè што е ветено на крштението.

Доколку човекот згреши повторно по своето крште-
ние и го извалка чистиот лик, постои тајната на покаја-
нието со која човекот пак може да стекне помирување со
Бога и спасение.

Во крстилниците на некои ранохристијански базили-
ки (во Охрид, ранохристијанската базилика кај „Имарет“)
среќаваме на подовите мозаични мотиви од рајот и рај-
ските реки. Тоа симболизира дека со крштението ние вле-
гуваме во зоната на Царството Божјо, стануваме посинети
деца Божи, по милоста Божија и преку искупителната
жртва на Синот Божи и повторно го здобиваме рајот.

Христијанска програма

Христијанинот не е човекот којшто само поверувал и
се крстил. Битно е во христијанскиот живот ние да се
поврземе со Христа, да здобиеме искуство за личен однос.
Потребна е наша потполна и одана приврзаност на Него.
Христос да стане центар на нашиот живот и да делуваме
само за Него и со Него. Христовиот живот и наука и
учењето на неговата Црква да станат дел од секое катче на
нашето тело, дух и волја. Треба да станеме борци во
Христовата служба, во остварувањето на заповедта на
љубовта.

Главната карактеристика на христијанинот е љубовта
за сè и за секого. Тој нема непријатели и за него сите луѓе
се браќа. Со делувањето коешто е проткаено со љубов и

трпение тој им служи на сите. Тој како следбеник на Христа треба да предничи во разбирањето, солидарноста, дарувањето, простувањето.

Тој живее во светот, ги цени неговите убавини и во нив го препознава Створителот. Ја открива во светот Божјата промисла и самиот се препушта на нејзе. Но, не се приврзува за светот и неговите богатства.

Љубејќи го Бога и блиските, а Бога го љуби оној којшто ги чува во чисто срце Неговите зборови и ги извршува, тој е во згодна положба да биде посетен од Бога во своето срце: „Во чистото срце ќе дојдеме јас и мојот Отец и ќе се настанеме во него“.

Бог во таквата душа полека ќе ја започне обновата на првобитниот прекрасен лик. Ќе го поврати душевното и телесното здравје и убавина. Ќе го украси во рубата на добродетелите своето дете. Во таквото срце ќе потече поточето на радоста и среќата. На таквото лице ќе грее ведрина и насмевка. Во таквата душа ќе се роди мир којшто надминува секое разбирање.

Така започнува воскресението и обновата на човековата душа и на сета природа. Крајната цел ќе биде достигната на крајот кога ќе се доврши потполно „новото создание.“

Сите кои ќе се одсвијат на Христовиот повик и сите кои ќе станат адоптивни синови и ќерки, ќе учествуваат на радосната гозба на идниот живот. Како ќе изгледа крајот ни открива светото Откровение:

„Слушнав силен глас од престолот: Ево стан Божји меѓу луѓето. Тој со нив ќе борави: тие ќе бидат негов народ, и самиот Бог ќе биде со нив; тој ќе избрише секоја солза од нивните очи, и повеќе смрт нема да има, ниту тага, ниту плач, ниту болка повеќе ќе има, зашто старото помина.... Свршено е! Јас сум Алфа и Омега, Почеток и Крај. На жедниот ќе му дадам вода бесплатно од изворот на водата на животот.“

Драги читателу!

Сето ова што го изнесовме е само обид кој сака да те информира и поттикне на истражување. Во сето изнесеното присутни се работи кои ни изгледаат необично и чудно. Но таа чудесност и необичност се крие во секоја катче на нашава вообичаена секојдневност, во светот околу нас и во самите нас, и разбирливо е дека е поприсутна кога се зборува за Бога.

Но, тоа е најактуелната и најнасушна тема. Нашиот однос кон Бога е од најголема важност.

Накратко се осврнавме на природната објава како тоа го откриваме Бога во природата, и за Божјото откровение забележано во св. Писмо. Најпрекрасно, над сите наши очекувања Бог ни се објави во својот Единороден Син Исус Христос за кое нè известија неговите ученици, очевидци на сè што се случуваше. По Христовото вознесение на земјава беше пратен св. Дух.

Сето ова значи дека пресудно за нашиот живот е дали

ке се свртиме кон Бога и каков став ќе завземеме кон Него. Аку се поставиме правилно, и секојдневно вложуваме усилби и напори да заживееме според Неговата волја и стануваме малку по малку чеда на добрината и светлината, можно е Бог да ни го подари Духот. А каде што е Духот Божи, тука е слободата. Тогаш и да сме пред сид, наоѓаме излез. Сме го склучиле најрентабилниот сојуз со вечната љубов и зависно од нашите усилби и нашето срце, Таа ќе ги исполни страниците од нашиот живот со свежина радост, добрини и убавини. Иако најчесто во ненавидни околности и противштини, ќе нè утеши со прдвкусот на небеската драгост и блаженство.

На таа вечна Љубов која е Бог, нека му е вечна слава, чест и поклонение, сега секогаш и во вечни векови. Амин.

„Тоа што беше од почетокот, што го слушнавме, што го видовме со своите очи, што го набљудувавме, и тоа што нашите раце го допреа, за Речта на животот – дека животот ни се јави, ние го видовме и сведочиме за него, и ви го објавуваме вечниот живот, којшто беше при Отецот и којшто нас ни се јави – тоа што го видовме и чувме, тоа ви го објавуваме за и вие да имате заедница со нас. А нашата заедница е со Оца и со неговиот Син Исус Христос. И ова ви го пишуваме за нашата радост да биде потполна.

И ова е веста што ја слушнавме од него и која вам ви ја јавуваме – дека Бог е светлина и нема никаква темнина во него“ (1Јн. 1.1-5).

Свети Климент Охридски

СОДРЖИНА	
Предговор	4
1 ЧОВЕКОВОТО ПОСТОЕЊЕ Е ГАТАНКА	5
2 ОДГОВОРОТ НА РЕЛИГИИТЕ И ФИЛОЗОФИТЕ	8
3 ОДГОВОРОТ НА НАУКАТА	11
4 МОЖЕ ЛИ БОГ ДА СЕ УЗНАЕ	21
5 БОГ НА ОТКРОВЕНИЕТО	22
6 ХРИСТОВИОТ ОДГОВОР	30
Извори	31
Роден од Девица	32
Почетоци	35
Пратен од Небото	39
Ни го објави Бога Отецот	41
Царството Божјо	43
Законот на љубовта	47
Проповедта	50
Чудесата	58
Знак на противење	61
Тајната вечера	63
Осуден, распнат и погребен	65
Распнатиот воскресна	67
Се вознесе на Небо	70
Го испрати Ветениот	70
Христовата Црква	73
7 ШТО ТРЕБА ДА НАПРАВИМЕ?	78
Покајте се !	78
Верувајте!	84
Кој се крсти ќе биде спасен	89
Христијанска програма	91
Драг Читателу!	95